

GYVENIMAS
LIETUVOJE

(Skaičių kalba)

Dr. Leonas Milčius

Teigti, kad metai, praėję nuo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo yra visuotinės ekonominės ir socialinės krizės metai, būtų per daug kategoriška ir net ne visai teisinga. Rastume daug žmonių, kurie įrodytų, kad jų gyvenimas pasidarė geresnis, kad jie dabar – žymiai turtingesni. Ir tai būtų tiesa. Bet tiesą sako ir tie žmonės, kurie teigia, kad šiandien jie gyvena žymiai blogiau: prarado, sunaudavo arba baigia sunaudoti anksčiau turėtas santaupas ir nemato jokios perspektyvos ateičiai. Tad ne atskiri teiginiai ar nusiskundimai gali atskleisti tikrąją padėtį, tikrą gyventojų ekonominę ir socialinę būklę, o tik objektyvūs duomenys ir kvalifikuota, nešališka jų analizė.

Imantis valstybinių pertvarkymų, visada būtina praeiti keturis žingsnius:

- objektyviai įvertinti esamą padėtį;
- nustatyti susiklosčiusią padėtį sąlygojančias priežastis;
- visapusiškai įvertinti turimas ir būsimas vidines bei išorines galimybes;
- pasirinkti veiklos strategiją ir sudaryti jos programą.

To nepadariusi, Vyriausybė negali priimti perspektyvių sprendimų. Padėties analizę dar labiau apsunkina tai, kad dabartiniu metu labai sunku surinkti objektyvius duomenis. Jų tiesiog nėra arba yra labai mažai. Net oficialiuose statistikos metraščiuose dažnai skelbiami nepilni arba net prieštaringi

duomenys.

Socialinės būklės
apibūdinimas

Nuo 1990 metų vidurio Lietuva pergyvena esmines politikos, ūkio, teisės, socialinės saugos ir kitas valstybės bei visuomenės raidos reformas. Deja, jas lydi gili ekonominė krizė, pasireiškianti gamybos smukimu, nedarbu, didelės dalies gyventojų skurdu. Todėl jeigu valstybė tikrai rūpinasi savo piliečių ir tautos ateitimi, ji privalo priimti didžiausią atsakomybę ir socialiai apsaugoti gyventojus.

Suprantama, kad pagal ekonomines galimybes ne visos valstybės sugeba parengti socialinės saugos sistemą ir skirti jai pakankamai lėšų. Pakanka išsiaiškinti, kokia valstybės sukuriama bendrojo visuomeninio produkto (BVP) dalis tenka socialiniams reikalams ir galima spręsti apie valstybės ekonominę būklę. Pavyzdžiui, Švedijoje valstybės išlaidos nuo BVP sudaro apie 65 proc., Europos Sąjungos šalyse – 50 proc., JAV – 33 proc., Lietuvoje – 32 proc. Iš jų išlaidos socialiniams tikslams sudarė: Švedijoje – 38 proc., ES šalyse – 26 proc., JAV – 16 proc., Lietuvoje – 10.5 proc.

Dar vaizdžiau socialinę būklę vaizduoja skurdo lygis: Švedijoje – 6 proc., ES šalyse – 13 proc., JAV – 22 proc., Lietuvoje – 25 proc. Tačiau žinant, kad Vyriausybės taikomas minimalus gyvenimo

Archyvinis montažas, skirtas Dariaus ir Girėno skrydžiui. (Atsiuntė Romualdas Kisieliū)

lygis (MGL) Lietuvoje sudaro tik 40 proc. nuo tikrojo MGL, galima teigti, kad ir tikrasis skurdas yra apėmęs apie 62 proc. gyventojų.

Gyventojų socialinę būklę apibūdina: pajamų dinamika (infliacijos dydis, išlaidos socialinei sferai ir kt.), užimtumas (darbo rinka, bedarbystė), valstybinio socialinio draudimo ir pensijinio aprūpinimo politika (pensijos, socialinė šalpa), parama šeimai, vaikų teisių apsauga, galimybė apsirūpinti būstu, skurdo išplitimo laipsnis, nusikalstamumo lygis ir kt. Kai kuriuos iš jų aptarsime išsamiau.

Gyventojų pajamų
dinamika. Infliacija

Prasidėjus ekonominėms ir socialinėms permainoms, vyko ekonomikos pertvarkymas, privatizavimas, bankų sistemos ir kainodaros reforma. Gamintojai ir paslaugų tiekėjai, gavę teisę laisvai nustatyti kainas, ėmė jas didinti. Prasidėjo sparti rublių, o vėliau ir lietuviškų "talonų" infliacija. Tik 1992

metais, iš esmės sukūrus naują kainodaros sistemą, o 1993 metais liberalizavus visų prekių kainas bei tų pačių metų birželio mėnesį įvedus valstybinę valiutą, kainų augimas sumažėjo iki 5-6 proc. per mėnesį.

1991 metais Lietuvoje buvo pasiekta net 1021 proc. dydžio infliacija. Vėliau metinė infliacija sudarė:

Metai	Infliacija (procentais)
1991	1021
1992	410
1993	72
1994	45.1
1995	35.7
1996	13.1
1997	8.7
1998*	6.0

* numatoma infliacija

Taigi nuo valstybinės valiutos įvedimo iki šių metų pabaigos litas nuvertė apie 181 procentą. Žinant, kad JAV dolerio ir lito santykis (1:4) visą laiką buvo pastovus, galima tik spėti, kad Lietuvos gyventojai, o ypač eksportuotojai prarado daugiau negu pusę pajamų. Viena aišku, kad toks lito ir dolerio kursas buvo ir yra naudingas tiems verslo sluoksniams, kurie užsiima prekių įvežimu į Lietuvą. Tačiau jis kenkia savos gamybos augimui ir jos eksportui. Jei per 1997 metus Lietuvos prekybos deficitas sudarė net 7 milijardus Lt, tai tik per 4 pirmuosius šių metų mėnesius jis pasiekė 2.7 mlrd. Lt. Kalta ne tik menka ir prasta gamyba, bet ir konjunkturnė, o gal ir neapgalvota pinigų politika.

Pagrįstai gali kilti klausimas: "Iš ko mes gyvename?" Juk šalia infliacijos ir neigiamo prekybos balanso dar turime prisiminti valstybės skolą. 1997 metų pabaigoje vien skola užsieniui sudarė 1,183 mln. JAV dolerių,

o šiuo metu jau pasiekė 1,418 mln. Kiekvienas iš mūsų esame išskolinę beveik po 400 JAV dolerių, iš kurių 21.1 proc. skiriama kurui ir kitiems energetikos poreikiams, 12 proc. – biudžeto deficitui padengti, 8.4 – valiutos pastovumo išlaikymui.

Kalbėdami apie valstybinės valiutos – lito – vertę, turime atsižvelgti į tris ją apibūdinančius dalykus: infliaciją, užsienio prekybos balansą ir valstybės skolą. Visi jie šiandien liudija apie labai rimtą mūsų piniginių vienetų negalavimą. O tai sąlygoja mūsų finansinių galimybių, visos ekonomikos bei socialinės būklės negalavimus.

Valstybės išlaidos
socialinei sferai

Didėjant bedarbystei, o prekių ir paslaugų kainoms augant greičiau už gyventojų pajamas, atsiranda vis daugiau žmonių, kuriems reikia socialinės paramos. Valstybėje susidaro konfliktinė padėtis: iš vienos pusės, grėsmingai auga neišvengiamos socialinės išlaidos, o kitoje pusėje ir toliau silpsta ekonomikos galimybės. Kaip taisyklė, užsienio ekspertai, ypač iš Pasaulio banko ir Tarptautinio valiutų fondo, pirmiausia stengiasi apriboti ir taip skurdžias socialines išlaidas, siaurinti socialines programas, o paskolas ir savas finansines galimybes skirti tik investicijoms.

(Tęsinys - kitame numeryje)

SKAITYTOJŲ
DĖMESIUI!

"Dirva" neišeis
liepos 21 ir 28 d.
Atostogos!

Vasara.

Viktoro Kučo nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **LIETUVOJE LANKĖSI AUKŠTI JAV PAREIGŪNAI.** Liepos 9 d. vizitą Lietuvoje pradėjo JAV valstybės sekretorės pavaduotojas ekonomikos klausimais Stuart Eizenstat. Jis susitiko su Seimo Pirmininku Vytautu Landsbergiu ir Ministru Pirmininku Gediminu Vagnoriumi bei Prezidentu Valdu Adamkumi. Svečias dalyvavo liepos 10 d. Vilniuje prasidėjusiame Baltijos jūros valstybių prekybos ir ūkio ministrų susitikime. Tai - antras aukšto rango JAV pareigūno vizitas Lietuvoje šią savaitę. Liepos 7 d. į Vilnių buvo atvykęs JAV valstybės sekretorės pavaduotojas Strobe Talbott.

• **ŪKIS.** Per pirmus šešis šių metų mėnesius mažiausia infliacija Baltijos šalyse buvo Lietuvoje - 2,6 proc. Latvijoje per tą patį laikotarpį kainos išaugo 3,2 proc., Estijoje - net 5,8 proc., praneša ELTA, remdamasi išankstiniais Baltijos valstybių statistikos duomenimis. Birželio mėnesį Lietuvoje pirmą kartą per visą nepriklausomybės laikotarpį buvo užfiksuota defliacija - kainos nukrito 0,5 proc. Latvijoje praėjusį mėnesį infliacija buvo 0,7 proc., Estijoje - 0,2 proc.

• **ŪKINIAI RYŠIAI.** JAV privataus sektoriaus investicijos Lietuvoje yra didžiausios tarp visų Baltijos valstybių. Į Lietuvą šios šalies kompanijos investavo daugiau, nei į kitas dvi Baltijos valstybes paėmus kartu. "Visa tai pasiekta ministro pirmininko asmeninio darbo dėka, o mūsų geriausių kompanijų, tokių kaip "Williams", atėjimas taip pat yra jo nuopelnas", - sakė S.Eizenstat. "Williams" investicijos, anot jo, svarbios ne tiek dėl naujų darbo vietų sukūrimo, o todėl, kad pasakui šią kompaniją į Lietuvą ateis kitos JAV ir Europos firmos, pastebėjusios svertinę požiūrį į investuotojus.

• **NEEILINĖ SEIMO SESIJA.** Liepos 15-16 dienomis Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis šaukia neeilinę sesiją. Jo pirmasis pavaduotojas Andrius Kubilius pranešė, kad į darbotvarkę planuojama įtraukti Lietuvos Prezidento Valdo Adamkaus gražintus persvarstyti dokumentus.

• **INFORMACIJOS CENTRAS.** Šis centras, įkurtas JAV lietuvių bendruomenės, Lietuvos Seimo ir Vyriausybės pastangomis ir teiks įvairias informacijos ir derinimo paslaugas visiems užsienio lietuviams. Naujojo centro adresai - Vilnius, Gedimino pr.24. Savivaldybės skirtose patalpose įrengti trys darbo kabinetai, taip pat salė susirinkimams ir bibliotekai. Užsienio lietuviai, nusprendusieji sugrįžti į tėvynę, šiame centre galės sužinoti viską, kas juos domina pilietybės atgavimo, sveikatos apsaugos, mokesčių, transporto, muitų, būsto įsigijimo ar kitais adaptacijos klausimais. Centras bus naudingas ir tiems, kurie norėtų tik kuriam laikui atvykti į Lietuvą padirbėti pagal profesiją, atsiųsti vaikus mokytis arba atostogauti, taip pat ketinantiems čia investuoti.

• **APPLE VASARA.** Naują sezoną pradeda tradiciniai APPLE kursai Lietuvos pedagogams. APPLE bendrijos pilnas pavadinimas - "Amerikos mokytojų talka Lietuvos švietimui". Ši bendrija suvienijo Jungtinių Valstijų lietuvių ir amerikiečių pedagogus. Per septynerius metus (nuo 1991-ųjų) APPLE kursuose tobulinosi apie 8 tūkstančius dalyvių. Šiomet, aštuntąją APPLE vasarą, dviejų savaitių kursai mokytojams vyks Mažeikiuose, Panevėžyje ir Utenoje. Juose tobulinsis apie tūkstantį pedagogų. Dvylikoje Lietuvos vietovių vyks seminarai pedagogikos klausimais.

• **KLAIPĖDOS PAVEIKSLŲ GALERIJA BUS PAVADINTA P.DOMŠAIČIO VARDU.** Pasaulio lietuvių centras iš Jungtinių Amerikos Valstijų atsiuntė Lietuvos dailės muziejui ypač vertingą dovaną - didelį tapytojo Prano Domšaičio (1880-1965) kūrinių rinkinį. Jis papildė jau anksčiau Amerikos lietuvių dėka muziejuje kauptą šio dailininko darbų kolekciją. Naujausia dovana - jau trečioji ir visų didžiausia - joje net 222 Prano Domšaičio darbai: pastelės, akvarelės, piešiniai, grafika. Lietuvoje mažiau žinomas Pranas Domšaitis yra vienas iškiliausių XX amžiaus lietuvių menininkų. Iš pamario krašto kilusio dailininko darbai bus rodomi Klaipėdoje - mieste, kuriame jis ne kartą buvo, su kuriuo jį siejo malonūs prisiminimai. Amerikos lietuviai jau yra padovanoję 180 Prano Domšaičio darbų.

• **KUNIGO R. MIKUTAVIČIAUS PAIEŠKA.** Vidaus reikalų ministras Stasys Šedbaras pavedė policijos generaliniam komisarui Edvardui Gruzui ištirti priežastis, dėl kurių buvo uždelsta paskelbti dingusio kunigo Ričardo Mikutavičiaus bei jo kolekcijos paiešką per Interpolą.

• **SEIMO NARIO ĮKALINIMAS TĖSIASI.** Seimo Centro sąjungos frakcijos seniūno Egidijaus Bičkausko nuomone, Seimo nario Audriaus Butkevičiaus byla vis labiau įgija politinį atspalvį, kenkia visų lygių valdžios autoritetui, tarptautiniam šalies prestižui. E.Bičkauskas yra įsitikinęs, kad A. Butkevičiaus tolesnis kalinimas ir juridiniu, ir moraliniu požiūriu yra visiškai beprasmiš. (Pagal Eltos pranešimus)

Iš visur – apie viską

Algirdas Pužauskas

Rusijos vyriausybė dar neišvengė finansinės krizės, tačiau žengė žingsnį pirmyn, kai Dūma birželio 23 d. patvirtino premjero Sergejaus Kirijenko pasiūlytą ekonominį planą. Premjerą parėmė prezidentas Borisas Jelcinas, o daugiausia prisidėjo naujasis mokesčių direktorius Borisas Fiodorovas, atkreipdamas dėmesį į didžiausią Rusijos naftos ir dujų korporaciją "Gazprom". Valdžia pagrasino "kitomis priemonėmis", jei "Gazprom" nemokės valdžiai priklausančių pajamų mokesčių.

Rusijos dujų pramonė Maskvoje priklauso 34 aukštų dangoraižis, apsuptas gėlynų ir teniso aikščių. Korporacijai dirba Rusijoje 370,000 žmonių. Gamtinių dujų atsargų kiekio niekas tikrai nežino. Žinoma tik tai, kad Vaka-

"KITOS" PRIEMONĖS

rų Europoje sunaudojamų dujų ketvirtadalis ateina iš "Gazprom". Korporaciją valdo 11 direktorių, iš kurių 5 skiria Rusijos vyriausybė. Ilgametis korporacijos valdytojas buvo ankstesnysis Rusijos premjeras Viktoras Černomyrdinas. Rusų spauda, rašydama apie vyriausybės minimas "kitas priemones", spėlioja, kad čia kalbama apie įvairius korporacijos valdytojų gaunamus "priedus": prabangius butus ir vasarnamius (vadinamąsias "dačias"), pramogines jachtas, medžiotojams ir meškeriotojams skirtus namelius, svečių priėmimo rūmus įvairiuose miestuose.

"Gazprom", valdydama didžiulį turtą ir bankus, išigijo ir žinių tarnybos priemonių: laikraščius, žurnalų bei televizijos stočių. Liepos 2 d. korporacija paskelbė, kad iki liepos 6 d. ji perduos vyriausybei 4.2 milijardo rublių mokesčių už praėjusį laiką ir ateityje mokės valdžiai po 4 milijardus rublių kas mėnesį. Tačiau bendrovė reikalau-

kad ateityje ir vyriausybė atsilųgintų už dujas, tiekiamas įstaigoms bei įmonėms. Iki šiol įmonės to nedaro.

Rusijos premjeras Dumai pranešė, kad nuo šiol teks visiems susiveržti diržus ir gyventi pagal turimas pajamas. Išlaidas teks sumažinti 8%, nes reikia sumokėti senas skolas, išmokėti atlyginimus darbininkams. Be to, dar reikės pasiskolinti pinigų iš Tarptautinio Valiutos fondo. Kaip tyčia, pasaulio rinkoje nukrito naftos ir gamtinių dujų kainos. Tai sumažino Rusijos pajamas užsienyje. Kai kurie Rusijos ekonomistai tvirtina, kad reikėtų nuvertinti rublį, o ne ieškoti naujų paskolų iš užsienio, nes tas skolas bus vis sunkiau atiduoti, jei užsienio valiuta bus naudojama beverčiui rubliui palaikyti.

Rusijos Dūma liepos 16 d. išeina atostogų, patvirtinusi naujosios vyriausybės planą ekonomikos krizei įveikti. Spėjama, kad jos nariai ras tą pačią krizę, ir sugrįžę iš atostogų.

SENOŠ NUODĖMĖS

Lenkijos parlamentas birželio 18 d. patvirtino įstatymą, kurio autorius Mariusz Kaminski siūlo nubausti lenkus politikus, kurie priklausė komunistų partijai, tarnavo komunistų įstaigose, ypač milicijoje ar saugumo agentūrose. Įstatymas neleis buvusiems aktyviems komunistinio režimo veikėjams būti valstybės ministrais, teisėjais, viešųjų bendrovių direktoriais, radijo bei televizijos stočių vedėjais per ateinančius penkerius, o gal ir per visą dešimtį metų. Parlamentas sudarė specialų teismą, kuris ieškos tokių pareigūnų, padariusių Lenkijai gėdą ir

iki šiol neprisipažinusių. Krikai ši "Solidarumo akcijos" įstatymą kritikuoja, sakydami, kad tai esąs "senų žaizdų draskymas", "raganų medžioklė", priešų "ieškojimas po kiekvieną lovą". Kritikų žodžiai skamba įtikinančiai, nes Lenkijos Konstitucinis teismas neseniai atmetė įstatymo projektą, kuriuo buvo bandoma atimti tarnybas iš teisėjų, praeityje bendradarbiavusių su komunistais. Pats dabartinis prezidentas Aleksandr Kwasniewski yra buvęs komunistinės vyriausybės sporto reikalų ministru, o dabartinės vyriausybės koalicijos partneris, "Laisvės są-

jungos" pirmininkas Leszek Balcerowicz irgi neslepia buvęs įtakingas komunistų partijos narys. Tiesa, įstatymas, apribojantis buvusių komunistų galimybes užimti aukštas valstybines pareigas daro išimtį tokiems pareigūnams, kurie į tas vietas buvo išrinkti, išskyrus vyriausybės vadovo postą.

Nežiūrint bandymų apriboti buvusių komunistų galimybes patekti į valdžią, faktai rodo, kad jau po komunizmo sugriuvimo Lenkijos rinkėjai sugrąžino komunistus ir į Vyriausybę, ir į prezidentūrą.

Keliais sakiniiais

• Jungtinių Tautų generalinis sekretorius keturias dienas lankėsi Nigerijoje. Naujasis šalies vadovas, gen. Abubakar Itikino sekretorių, kad Nigerija tikrai ketina grįžti į demokratinį kelią. Naujoji vyriausybė jau paleido iš kalėjimų keliolika politinių kalinių ir žada paleisti visus. O jų dar esama apie 280.

• Šiaurės Airijoje pavyko sudaryti jungtinę katalikų ir

protestantų vyriausybę iš 108 tarybos narių. Išrinktas vykdomasis komitetas. Nežiūrint gerų norų ir pastangų, kai kuriuose provincijos kaimuose buvo susprogdintos kelios katalikų bažnyčios, nukentėjo keli automobiliai.

• Paskutinė Amerikos prezidento Bill Clinton sustojimo Kinijoje vieta buvo Hong Kongas, kuris paminėjo metines nuo atsisveikinimo su Britanijos valdymu.

Korespondentai, kurie lydi JAV prezidentą, pripažino, kad Kinijos vyriausybė laikosi pažadų ir nesikiša į politinį kolonijos susitvarkymą, tačiau Hong Konge ryškus ekonomikos nuosmukis. Švietimo srityje didžiausia naujiena yra ta, kad jaunuoliai vidurinėse mokyklose mokosi kantoniečių kalba, nors anksčiau mokėsi angliškai. Anglų kalba naudojama versle ir (Nukelta į 3 psl.)

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. — Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams — \$35.00, pusei metų — \$20.00, pima klase — \$58 • Oro paštu į užsienį metams — \$110.00. • Atskiros numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant — Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redakatoriaus skiltis

KRIMINALINĖ PATOLOGIJA

Viename Amerikos lietuvių laikraštyje neseniai paskelbtas atviras laiškas užsieniui skirtų Vilniaus radijo laidų kūrėjams. Iš daugybės ten išvardintų priekaištų iškyla įsakmus reikalavimas: "Kalbėkite apie geras naujienas!" Ypač baramasi už pranešimus apie nusikaltimus. Iš tikrųjų, kur rasi žmogų, kuriam patiktų tik blogos žinios?

Su daugeliu tame laiške išsakytų minčių sutinku. Tačiau, kaip benorėtųm gero Lietuvai, negali užsimerkti prieš šiurpią kasdienybę. Ne todėl, kad jaustum kažkokią piktdžiūgą, o kad vis garsiau paklaustum, kodėl tokie dalykai dedasi. Nejaugi iš tikrųjų niekingos gaujos nusikaltėlių nebeįmanoma sutvarkyti? Žmogus, gyvenantis savoje valstybėje, turi teisę būti saugus. Kaip parodė ir paskutiniai įvykiai, to tikrai nėra.

Maždaug prieš mėnesį staiga dingo žinomas krepšinio specialistas. Pranešimai laikraščiuose kėlė ne tik nusi-stebėjimą, bet ir pasibjaurėjimą. Buvo aišku, kad dingusiojo labiausiai ieškojo ne kvalifikuoti teisėsaugininkai, o šeima, pasitelkdama net "aiškiaregius", skambiai vadinamus "ekstrasensais". Tiek iš policijos pastangų, tiek iš tų "biologinio lauko žinovų" naudos buvo tiek, kiek ir "Ekstra" degtinės išgėrus. Bet kiek purvo buvo išpilta ant dingusiojo, kurio tik skeletas atsitiktinai surastas. Atseit, su kažkuo ne taip atsiskaitęs, kažkokius neaiškius ryšius turėjęs. Kas jį nukankino, laikraščiai tyli. Ir "ekstrasensai" jiems to nesaiko. Bet žmogui, kuris atidžiai viską skaitė, įbrukta tokia mintis: "A, matyt, buvo negeras, taip jam ir reikia..."

Bet štai praeitą savaitę dingo kunigas Ričardas Mikutavičius. Filosofas, poetas, kolekcionierius. Aišku, dingo ir garsioji jo kolekcija, kuri jau buvo pažadėta Kaunui. Jau kitą dieną tam tikra spauda aiškino visai panašiai,

kaip ir apie dingusį sporto organizatorių. O gal ir dar slykščiau. Sako, nelaimingąjį prazudė net ne nusikaltėliai, užsigėdę padaryti taip, kad paveikslai ir kitos meno vertybės niekados nebeatitektų Lietuvai, o pats kolekcionierius. Sako, kad vagystės gal net nebuvo, o ji tik suvaidinta. Suprask, kad kunigas gal ją kur nors pats paslėpė. Dar sako, kad jis buvęs be galo godus, pasitikėjęs neaiškiais asmenimis, gal net nedoras. Net norėjęs būti visur pirmasis... Ar tie, kurie taip rašo, yra perskaitę bent vieną jo eilėraščių ar straipsnį? Ar žino, kiek jėgų jis paaukojo, atnaujindamas ne vieną bažnyčią? Ar pagalvojo, už ką jį gerbė tūkstančiai tikinčiųjų?

Paskutiniu metu kunigas buvo nuolat puolamas toje pačioje spaudoje. Tik retkarčiais buvo užsimenama, kad jis sunkiai sirgo, tiesiog nuo altoriaus pateko į ligoninę, kad labai pergyveno dėl jį užgriuvusios gausybės nemalonumų. Šių metų pradžioje buvo žiauriai sumuštas ir apvogtas į jo namus įsibrovusių valkatų. Kai rašau šias eilutes, apie jo likimą dar nieko nežinoma, tik teisėsaugininkai aiškina, kad jo gyvo surasti jau nebesitiki. Nerasta ir nusikaltėlių. Žinių tarnybų suvestinėse pažymima, kad ši tema jau nebeminima pirmuose laikraščių puslapiuose. Dabar ten rašoma apie naują sensaciją: keli mokslininkai rado ir, tik įsivaizduokit, nepasisavinę bažnytinių vertybių! Net spaudai nepranešė. O turto, sako, būta didžiulio, gal net už visą "nacionalinį" biudžetą didesnio. Užtat spauda dabar jau "piktinasi", kad tą lobį esą arkivyskupas nori "užvaldyti". Kad tos vertybės iš tikrųjų yra bažnytinės, rašantiesiems nesvarbu. Kad jos neparduodamos — nepajėgia suvokti. Jie skaičiuoja milijonus dolerių. Jiems svarbu vėl pabandyti supurvinti bažnyčią. Kaip ir okupacijos laikais.

Juozas Žygas

Steponas Darius Pirmojo pasaulinio karo metu tarnavo Amerikos kariuomenėje — Prancūzijos fronte. Karui pasibaigus, jis atvyko į Lietuvą ir savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę. Buvo paskirtas į Karo mokyklą, kurią baigė 1921 m. gruodyje. 1923 m. S. Darius dalyvavo Klaipėdos sukilime ir buvo Vyriausiojo Mažosios Lietuvos gelbėjimo komiteto narys. 1923 m. jis perkeltas į trečią eskadrilę kaip karo lakūnas. 1924 m. jam buvo suteiktas vyr. leitenanto laipsnis, o 1927 m. pakeltas į kapitonus. Jis buvo numatytas išsiuntimui į Angliją — į aukštąją aviacijos mokyklą. Galbūt apie tai nebuvo pasitarta su aviacijos viršininku (svetimtaučiu), kuris pradėjo S. Darių persekioti ir bausti. S. Darius pajuto, kad yra neteisingai baudžiamas ir, apsisprendęs iš aviacijos pasitraukti, parašė eskadrilės vadui raportą. Tačiau atsakymas į jį buvo neigiamas. Nors S. Darius neišvyko į Angliją, bet vyriausybė jo nepaleido.

Po 1926 m. gruodžio 17 d. sukilimo Lietuvoje aplinka visai pasikeitė. S. Dariui, rodos, atsivėrė plačios veiklos galimybės. Tačiau kapito-

vyriausybėje. Kinijos prezidentas ta proga surengtame bankete pabrėžė, kad vyriausybė tęsės pažadą Hong Konge laikytis taisyklės: "Viena valstybė — dvi sistemos".

• Pietų Korėjos vyriausybė žada paskelbti specialią amnestiją, numatančią iškalėjimų paleisti politinius kalinius, dirbusius Šiaurės Korėjos naudai.

* Prezidento B. Clinton viešnagė komunistinėje Kinijoje sukėlė nerimą ne tik Taivano politikų tarpe, bet ir finansinės krizės paliestoje Japonijoje. Jos spauda pabrėžia, kad Japonija liko suspausta dviejų milžinų: Amerikos ir Kinijos, sugebėjusios laimėti iš prezidento B. Clinton daug svarbių nuolaidų.

• Nors albanai sudaro 90 proc. Serbijos Kosovo provincijos gyventojų, jų pasipriešinimas serbų puolimui, prasidėjusiam vasario 28 d., nedavė didesnių rezultatų.

DARIAUS IR GIRĖNO SKRYDŽIO 65-OSIOS METINĖS

nas Steponas Darius 1927 m. balandžio 6 d. įteikė 4-tos eskadrilės vadui raportą, prašydamas jį leisti vieneriems metams neapmokamų atostogų. Kariuomenės vadovybė gegužės 4 d. patenkino jo prašymą. Atsisveikindamas savo draugams jis pasakė: "Aš į Lietuvą iš Amerikos parsikrisiu".

Nors jis išvyko, bet jo giliai įmintos pėdos paliko. Gal nesuklysciau sakydamas, kad jis buvo Lietuvos sporto tėvas. Gorbačiauskas gal būtų LFLS pradininkas, bet S. Darius jį išpopuliarino ir iškėlė. Jis parašė "Beisbolo žaidimas (taisyklės)" ir "Basketbolo žaidimas (krepšiasvydis)". Taisyklės. Jis taip pat buvo Lietuvos Aeroklubo sumanytojas ir organizatorius.

Grįžęs į Čikagą, S. Darius neatsisakė minties įsigyti lėktuvą. Į jo giminių Čikagoje surengtą pokylį buvo pakviesti giminės, artimieji ir žymesni lietuvių veikėjai. Apsilankė ir Lietuvos konsulas Čikagoje P. Žadeikis. S. Dariui buvo svarbu užmegzti ryšius su Čikagos veikėjais. Tai turėjo padėti ateityje jo planuojamam žygiui. Praėjus vos mėnesiui nuo atvykimo į Čikagą, jis savo atsivežtais ir iš sesers pasiskolintais 1500 dol. nupirko trivietį lėktuvą.

"1932 m. birželio pradžioje į "Draugo" redakciją atvyko S. Darius su jaunu vyru ir supažindino: "Stasys

Girskis-Girch (taip buvo užrašytas kariuomenėje), taip pat lakūnas. Mes abu skrisim į Lietuvą". Su jais kalbėjosi "Draugo" redaktoriaus padėjėjas, kuriam tas S. Girskis padarė gerą įspūdį:

"Po kelių dienų atvykusį S. Darių paklausiau, ar Girskis yra tikras lietuvis? "Stepas nusišypsojo ir atsakė: "Girskis yra tikriausias lietuvis ir dargi žemaitis. Su ne-lietuviu aš nesukisčiau savo Tėvynėn". Pareiškiau, kad būsimiems lietuvių tautos didvyriams geriau tiktų skambios lietuviškos pavardės. Pagalvojęs (manydamas, kad ši pavardė sudaryta pagal žodį "giria"), pasiūliau sulietuvinti pavardę: Girėnas. S. Darius susimastęs tarė: "Girėnas... Darius ir Girėnas. Gerai!" Kai kitą dieną pasiūlė S. Girskiui sulietuvinti pavardę, jis nedvejodamas išsyk sutiko ir tapo Girėnu."

"Draugas", "Margutis", "Dirva", "Naujienos" ir "Sandra" išskridusiems iš Čikagos linkėjo pasisiekimo. Bet kairioji ir ypač komunistinė spauda juos dergė. Slinko dienos ir savaitės. Lietuvoje nekantriai buvo laukiama jų pakilimo. Pagaliau liepos 15 d. popietėje per radiją pranešė, kad 6 val. ryto Niujorko laiku "Lituanica" pakilo. Kitos dienos vakare žmonių minios Vytauto tiltu plūdo aerodromo link. Jų tarpe buvo ir šias eilutes rašantysis.

Iš visur — apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

Žuvo apie 300 albanų. Tūkstančiai jų tapo karo pabėgėliais. Serbų kariuomenė atsiėmė svarbią Kosovo anglių kasyklą. Kosovo išlaisvinimo armija sakosi išvadavusi 40 proc. provincijos, tačiau užsienio korespondentai teigia, jog ta armija neturi nei pakankamai amunicijos, nei vieningos vadovybės.

• Hagos tarptautinio teismo kalinys — serbas Slavko Dokmanovič birželio 29 d. buvo rastas pasikoręs savo kameroje. Jis buvo kaltinamas dėl itin žiaurių karinių nusikaltimų 1991 m. Bosnijos kalinių stovykloje.

• Maskvos ligoninėje mirė 69 metų amžiaus Galina Brežneva. Ji — buvusio sovietų vadovo Leonido Brežnevo duklė, jaunystėje pagarsėjusi išdaigomis ir skandalais.

• Maisto ir vaistų administracija leido naudoti naują

cheminį įvairių gėrimų saldintoją "Acusulfame-K", kuris esąs 200 kartų saldesnis už cukrų.

• Ukrainos vyriausybė įspėjo gyventojus nepirkti grybų ir laukinių uogų iš Kijevo gatvių kioskų, nes tie produktai gali būti užteršti radiacijos nuo Černobylio jėgainės.

• JAV Pašto valdyba atidėjo numatytą laiškų persiuntimo kainų pakėlimą. Gavus gerą pelną per pirmą pusmetį, pirmosios klasės laiško persiuntimas 33 centus kainuos nuo ateinančių metų sausio 10 d.

• Lenkijos teismas Lodzės mieste leido miesto savivaldybei iškabinti miesto rotušėje krikščionišką kryžių. Vienas bedievis bandė kryžių pašalinti, reikalaudamas atskirti "valstybę nuo bažnyčios".

LIETUVOS VAIKAI

Elena-Aldona

Endziulaitytė-Pivorūnienė

(Tęsinys. Pradžia - 23 nr.)

Buvo apsistojusi pas savo seserį – gydytoją Žakevičaitę. Ten ji ir mirė...

Jurtoje buvo sukalti netgi nariai. Vienam žmogui jų teko apie 40 cm. Todėl stengdavomės visi gulėti ant vieno šono, o jį nugulėjus, visos versdavomės ant kito. Jurtos viduryje stovėjo 2 ar 3 geležinės statinės. Jų apačioje įtaisėme pakūras. Tos statinės buvo mūsų išsigelbėjimas, tačiau jos šildydavo jurtą tik tol, kol kūrenosi.

Šioje jurtoje gyvenome apie 60-70 žmonių. Atsimenu kai kuriuos. Ten gyveno jau minėta p. Vaitkevičienė su mūsų amžiaus sūnumi Kostu ir mažuoju Pupa – Henriku, du broliai Stašeniai – studentas Algirdas ir moksleivis Vytautas bei sesuo – moksleivė Gražina, p. Čarneckienė (Lietuvos konsulo Italijoje žmona, Amerikos pilietė) su dukterimi Liucija (15-16 metų amžiaus) ir kiek vyresniais broliukais dvyniais – Povilu ir Petru, p. Motiejūnienė su dviem sūnumis – Česlovu ir Algirdu bei dukterimi (visi nuo 16 iki 20 metų amžiaus), visai jauna mergaitė Marytė Jozėnaitė ir ją globojanti p. Makūnienė. Taip pat buvo p. Grinkevičienė su dukterimi Aldona, p. Stankūnienė su sūnumi Algirdu ir metais jaunesne dukterimi Irena – mano vaikystės ir klasės drauge, Lidija Dargužienė (baigus universitetą), p. Alavičienė su dukterimi Eglute (apie 10 m. amžiaus) ir mūsų amžiaus jos posūniu Tadu bei podukra Danute, p. Kaminskienė – apie 30 m. moteris, p. Pranaitienė su sūnumi Valdevučiu (mokiniu), dukromis – Danguole (mokine) ir Gailute – Katilienne (studente stomatologe), ūkininkas Strukčinskas su dviem dukterimis, p. Kerežius (atrodo, irgi ūkininkas), p. Tumasonienė – jauna moteris su mažu sūneliu.

Be to, pradžioje šioje jurtoje gyveno Dulevičių šeima (vyras, žmona ir du vaikai), p. Plechavičienė su dukra ir seserimi Sakavičiūte, Teišerskis su senu tėvu (ūkininku), p. Nečajienė su dviem sūnumis, Žiūras, Žiūrienė ir du jų sūnūs. Jie vėliau pasistatė netoliese dar vieną nedidelę jurtą ir į ją išsikėlė. Buvo jurtoje dar ir daugiau tremtinių. Teatleidžia jie man, kad jų nepaminėjau, nes praėjus 48 metams, visų pavardžių nebeatsimenu. O tuo metu nieko neužsirašiau, nes neturėjome ne tik pieštukų, bet ir popieriaus. Daugelio iš paminėtųjų jau nėra gyvųjų tarpe. Už kelių kilometrų nuo mūsų gyveno kiti lietuviai tremtiniai, jau aprašyti mokytojo Bajars-

kio prisiminimuose.

Atėjo pirmoji, baisioji, šaltoji žiema su pūgomis ir šalčiais. Jaunimą išvarė žvejoti, tačiau poledinė žūklė buvo nesėkminga. Mis-Mastache žiemos metu žuvies nebuvo. Ją čia galima būdavo pagauti tik vasarą su tinklais, išplaukus į jūrą "barkasais" t.y. nedidelėmis valtėmis. Žvejai užmesdavo tinklus, po to išbridę į vandenį juos traukdavo. Čia tiko senoji rusų daina "Ei, uchniom iesčio razik, esčio da raz" (Ei, truktelk dar kartėlį, na dar kartą). Na, bet tai būdavo vasarą, o čia jau buvo gili žiema.

Kasdien tekdavo eiti tuos 2,5-3 km atsiimti tai dienai priklausančią duoną, o tiksliau pasakius, kažkokį panašų į duoną drėgną davinį. Stengdavomės gauti vietoj jos ruginių miltų, iš kurių išsivirdavome tokią pliužą. O kartais, sumaišę su vandeniu kepdavome ant savo vadinamųjų krosnelių paplotėlius – "lipioškas". Kokios jos atrodydavo skanios! Dieną svajodavome apie maistą, o naktį ji sapnuodavome. Aš tuomet galvodavau, kad grįžusi į Lietuvą valgysiu tik "lipioškas", daugiau nieko. Kad tik sugrįžus, sugrįžus...

Turbūt tik ta viltis grįžti į savo Tėvynę mus ir palaikė. Šviesos nebuvo, deginome balanas. Vėliau iš kažkur gavę ruonio taukų, darėme mažas spinksules. Išsitirpinę ledą ar sniegą vakarais, tamsoje jurtose šlaip taip nusiprausdavome ir apsiskalbėdavome, nes pradėjo atsirasti gyvių. Tad nuo jų stengėmės visokiais būdais gelbėtis. Žmonės pradėjo sirgti avitaminoze – skorbutu. Kraujavo dantenos, iškrito dantys. Jau būdama 20 metų, neturėjau pusės dantų. Pradėjo skaudėti kojas, atsirado opos.

Nuo lapkričio 19 d. prasiėjo poliarinė naktis. Vienintelis šviesos šaltinis buvo mėnulis, tad laukdavome jo pilnaties. Naktimis, giedriomis dienomis buvo labai gražus dangus, pasipuošęs šiaurės pašvaistėmis. Tai nenupasakojamas vaizdas. Danguje skrajodavo įvairiomis spektro spalvomis žerintys dariniai. Jie keisdavo savo spalvas, kryptį bei formą. Tas neapsakomas reginys net mums, tokiems vargšams, atrodė pasakiškai.

Malkas visos paros apkūrenimui jurtai ruošdavome visi, pagal iš anksto sudarytą sąrašą. Jų reikėjo nemažai, nes krosneles, kad nesusaltume, reikėdavo kūrenti visą parą. Oro temperatūra būdavo –40, net –50°C. Dažnai

net po kelias savaites be perstojo siausdavo pūgos. Visi krante esantys rastai būdavo užsnigti. Turėdavome plikomis rankomis juos iškapstyti iš po sniego. Jurtoje tebuvo tik vienas pjūklelis ir vienas kirvis. Juos iš Lietuvos atsivežė Algirdas Stankūnas. Kokia laimė! Tačiau pjūklas greitai atšipo. Stengėmės iš po gilaus sniego ištraukti nedidelius medžio gabalėlius. Moterims šis darbas nebuvo lengvas. Tačiau skirtingai dienai malkas visuomet paruošdavome.

Vieną žiemos vakarą pasigedome mamos. Išbėgusi iš jurtos, pamačiau ją stovinčią šaltyje tik su sijonu ir bliuzele, verkiančią ir garsiai šaukiančią:

– Antanai, Antanėli, tik lik gyvas, o mes čia viską kaip nors iškentėsime!

Parsivedžiau ją į jurtą. Tai buvo 1942 metų žiema. Tik visai nesenai sužinojome, kad mūsų tėvelis Endziulaitis Antanas, daug nusipelnęs Lietuvos nepriklausomybei, tais metais buvo sušaudytas Sverdlovsko kalėjime. Gal ta gruodžio 10-oji ir buvo baisioji – paskutinioji jo gyvenime?

Maisto buvo mažai, žmonės vis labiau silpo. Ir štai išgirdome, kad už kokių 60-70 kilometrų esančiame Tiksi kalėjime kalinius maitina net ryžių koše. Mūsų jaunieji vyrukai pasitarę nusprendė žūt būt patekti į kalėjimą. Jie nutarė apsigyti. Pardavėjai prašius atnešti iš kepyklos į parduotuvę duonos, jie ją dar šiltą parsitempė į jurtą. Tačiau iš paskos atbėgęs "zavpromas su keliais jakutais duoną atėmė. Deja, nė vieno į kalėjimą nepasodino.

Mano sesutei Danutei pavyko pas jakutus išmainyti vasarinę suknelę į senus šuns kailio kailinius. Kailiniai buvo suplyšę, odos beveik nebesimatė, nes jie buvo sulopyti įvairiaspalviais medžiagos gabalėliais. Nežiūrint to, visi jai to "šilto rūbo" pavydėjo.

Veltinių neturėjome. Kadangi mus išvežė vasarą, tai dauguma moterų buvo apsiavusios basutėmis. Tačiau jau ir tos pradėjo plyšti. Neturėdami kitos išeities, tremtiniai nuo krante stovinčių valčių nukapojo storas virves, jas išardė ir pradėjo pinti vyžas. Apsivynioję kojas skudurais, apsiaudavome tas vyžas ir taip klampodavome per sniegą ir ledą. Tiesa, po kurio laiko "zavpromas", pastebėjęs nukapotą virvę, labai užsiuto. Vieną tamsų vakarą jis drauge su dešimčia jakutų išbrovė į mūsų jurtą. Jie garsiai barėsi ir keikėsi.

PASAULIS IR LIETUVA

* **ŪKIS: LIETUVOJE.** 1-jo 1998 m. ketvirčio bendrojo vidaus produkto (BVP) prieaugis Lietuvoje, lyginant su 1997 m., padidėjo 6,9%. Ekspertai prognozuoja, kad metinis BVP padidės 6-7% ir sudarys 42-43 mlrd. Lt. (INTERFAX)

Lietuvos ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius spaudos konferencijoje sakė, jog jis tikisi, kad šiemet šalies einamosios sąskaitos deficitas bus apie 10 proc. bendrojo vidaus produkto (BVP). Pirmame š.m. ketvirtyje einamosios sąskaitos deficitas siekė 13,47 proc. BVP ir buvo vienas didžiausių Rytų Europos šalyse. G. Vagnorius tikisi, jog 1999 m. Lietuvos biudžetas bus nedeficitinis. (REUTERS)

* **LATVIJOJE.** Pirmajame 1998 metų ketvirtyje Latvijos ekonominis augimas sudarė 7,6 procento. Augimo priežastis – sustiprėjęs gamybos ir paslaugų sektorius. Ekspertų nuomone, toks lygis gali būti išlaikytas, nesukeliant ekonomikos perkaitimo. (REUTERS)

* **ESTIJOJE.** Ekonomikos prieaugis per 1-ąjį 1998 m. pusmetį sudarė ne mažiau 8%. Instituto ekspertai mano, kad Estijoje matomi visi ekonomikos "perkaitimo" požymiai: vartojimas lenkia gamybą, didėja užsienio prekybos deficitas. Daug įmonių nurodo dvi pagrindines ekonomikos augimo kliūtis: kvalifikuotos darbo jėgos ir kapitalo trūkumas. Netrukus ekonomika gali turėti sunkumų. (BNS, INTERFAX)

* **KARALIAUČIAUS KRAŠTE.** Rusijos Federacijos Dūmos deputato iš Karaliaučiaus Vladimiro Nikitino teigimu, RF vyriausybė ketina kraštui panaikinti RF įstatymu nustatytas muitų lengvatas įvežamoms prekėms. Laikraštis "Svobodnaja zona" praneša: automobilių surinkimo įmonei "KIA-Baltika" gresia bankrotas. (ELTA)

* **APKLAUSA RUSIJOJE.** Visuomeninės nuomonės apklausa rodo: 44% rusų mano, kad didėja Rusijos skilimo į keletą nepriklausomų valstybių tikimybė. 72% mano, kad paskutiniaisiais metais ji didėja. 35% apklaustųjų nurodė pirmuosius kandidatus į atsiskyrimą nuo Rusijos Federacijos: Čėčėnija (26%); Kaukazas (21%); Tatarstanas (11%); Toliemieji Rytai, Primorjė, Sachalinas (8%); Dagestanas (7%); Sibiras (6%); Krasnojarsko kraštas (6%). Rusijai labiausiai sektina valstybė yra JAV. Taip mano 23% rusų. Kiti pirmenybę teikia Vokietijai - 20%; Švedijai - 11%; Japonijai - 8%; Kinijai - 6%; Šveicarijai - 5%; Prancūzijai - 3%; Anglijai - 2%; Suomijai - 2%. (INTERFAX)

* **GUDIJOJE: Į KALĖJIMĄ UŽ NEIGIAMĄ NUOMONĘ.** Tarptautinė teisių gynėjų organizacija "Human Rights Watch" pranešime apie žmogaus teises Baltarusijoje teigia, kad Baltarusijos prezidentas Aleksandras Lukašenka gražina šalį į sovietinio periodo represijų epochą. Spaudos konferencijoje Maskvoje, skirtoje Baltarusijos Nepriklausomybės dienai, vienas šios šalies teisių gynėjų judėjimo vadovų Alesis Beliackis pareiškė, kad šiemet Baltarusijoje maždaug 300 žmonių patyrė įvairių formų politines represijas. Pasak jo, tik 5-7 proc. Baltarusijos leidinių – nevalstybiniai. Itin didelį nerimą kelia neseniai Baltarusijos parlamento žemųjų rūmų patvirtintas įstatymas dėl prezidento garbės ir orumo įžeidimo, kuriuo remiantis, už "neigiamus atsiliepimus" apie valstybės vadovą galima gauti bausmę – penkerius metus laisvės atėmimo. (BelaPAN, INTERFAX)

* **OKUPACIJOS NEIGIMAS.** Rusijos mėnraštyje "Meždunarodnaja žiznj" išspausdintame Tarptautinės teisės ir humanitarinių problemų centro direktoriaus Stanislavo Černičenkos straipsnyje teigiama, kad teisiniu požiūriu Baltijos šalių okupacijos 1940 metais nebuvo, todėl ir jų politika, paremta sovietinių įstatymų, taip pat ir pilietybės srityje, nepažinimu, yra nepagrįsta. Anot jo, tų laikų tarptautinė teisė leidžia Baltijos šalių prijungimą prie SSRS laikyti aneksiją plačiaja prasme, tačiau tai neduoda Baltijos šalims teisės laikyti sovietinius įstatymus negaliojančiais. (BNS)

* **UZBEKISTANO POŽIŪRIS.** Uzbekistano užsienio reikalų ministras Abdulazizas Kamilovas spaudos konferencijoje Rygoje pareiškė, kad Latvijos ir Rusijos santykių problema reikia spręsti dalykiško dialogo būdu. Pasak jo, spaudimas ir sankcijos nėra išeitis iš padėties. A.Kamilovo žodžiais, Uzbekistanas santykius su Latvija formuoja ne kaip su viena iš buvusių SSRS respublikų, bet savo į Europą orientuotos užsienio politikos ribose. Todėl Uzbekistanas remia Latvijos įsijungimą į ES ir NATO. (BNS)

* **NUŽUDYTAS LEV ROCHLIN.** Rusijos Valstybės Dūmos deputato generolo Levo Rochlino žmona Tamara pripažino, kad liepos 3 d. apie 4 valandą ryto nužudė savo vyrą. Kaip žinoma, 1995 metų pradžioje generolas L.Rochlinas vadovavo Grozno užėmimo operacijai, per kurią žuvo tūkstančiai karių ir civilių gyventojų. (INTERFAX) Jis buvo vienas aktyviausių prezidento B. Jelcino nušalinimo kampanijos vadovų ir SSRS atkūrimo šalininkų. (Red. pastaba)

Lietuvos ambasados pranešimai

PRATYBOS KLAIPĖDOJE

Tarptautinės pratybos "Baltic Challenge 98" yra didžiausios šių metų pratybos, vykstančios pagal Taikos partnerystės programą. Tai yra didžiausios iki šiol rengtos pratybos ne tik Lietuvoje, bet ir Baltijos šalyse. "Baltic Challenge 98" pratybos yra tapusios tradicinėmis. 1996 metais jos vyko Latvijoje, kur dalyvavo 800 karių iš 4 šalių – Estijos, Latvijos, Lietuvos ir JAV, 1997 – Estijoje, kur dalyvavo 2800 karių iš 8 šalių.

Pratybose dalyvaus apie 5000 karių iš 11 šalių: Danijos, Estijos, JAV, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Norvegijos, Vengrijos, Vokietijos, Suomijos, Švedijos, ir jungtinio – Estijos, Latvijos ir Lietuvos – Baltijos bataliono. Dalyvaus 24 lėktuvai (13 iš jų – Lietuvos karinių oro pajėgų) bei 16 laivų. Sausumos, jūros ir oro pajėgos vykdys bendras operacijas Klaipėdoje ir apskrityje. Pratybose bus siekiama sąveikos tarp skirtingų šalių karių bei skirtingų kariuomenės rūšių, vykdant taikos operacijas.

"Baltic Challenge 98" pratybų serijai priklauso dar dveji mokymai: "Baltic Castle 98" – inžinerinės pratybos

ir medikų pratybos "MEDCEUR 98-2". "MEDCEUR 98-2" vyks liepos 14-25 dienomis. Tai jungtinės pratybos, kurių tikslas yra mokyti medikus dirbti, esant masiniams sužalojimams, koordinuoti karo medikų veiksmus ir mokyti karius teikti medicininę pagarbą.

"MEDCEUR 98-2" dalyvaus "USNS Comfort" (laivas – ligoninė iš Jungtinių Amerikos Valstijų) ir apie 1400 kariškių bei civilių iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Norvegijos, Švedijos ir JAV. Bus mokoma teikti pagalbą gyventojams, nukentėjusiems nuo žemės drebėjimo. Lietuvos karinių oro pajėgų sraigtasparnis pirmą kartą Lietuvos kariuomenės istorijoje leis ant laivo denio. Mokymams vadovaus plk. Valdas Tutkus (Lietuva) ir plk. James Haynie (JAV).

LIETUVOS KARO LAIVO VIZITAS Į JAV

Lietuvai vėl atgavus nepriklausomybę, Jungtinės Amerikos Valstijos buvo viena iš pirmųjų valstybių, padėjusių kurti ir stiprinti Lietuvos krašto apsaugos sistemą, jos kariuomenę. Per šiuos aštuonerius metus dvišaliai Lietuvos ir JAV ryšiai nuolat

tvirtėjo. Vien bendrų projektų bei programų pavadinimus šiandien, vargu, ar pavyktų sutalpinti į vieną puslapį. Paminėsiu bent keletą iš jų.

Didžiulę svarbą stiprios ir intelektualios kariuomenės sukūrimui turi karių švietimas. Šiame darbe visą laiką jaučiame tvirtą JAV Vyriausybės paramą. Keturi JAV išlaikomi Lietuvos kadetai sėkmingai studijuoja JAV Karinių jūrų bei oro pajėgų akademijose. Dar apie 30 Lietuvos karininkų pastoviai tobulinasi JAV-oje anglų kalbos bei bazinio karinio parengimo kursuose.

Milžinišką reikšmę, artinant Lietuvos bei kitų Baltijos valstybių karines pajėgas prie vakarietiško reikalavimo, turi aktyvus JAV dalyvavimas tokių mums svarbių projektų, kaip BALTBAT ir BALTRON kūrimo bei įgyvendinimo. Būtent JAV divizijos sudėtyje BALTBAT kariai šiuo metu sėkmingai dalyvauja misijoje Bosnijoje.

Kiekvienos valstybės garbės reikalas – kontroliuoti savo oro erdvę. Siekiant šio tikslo, šiuo metu sėkmingai įgyvendinama JAV administracijos pasiūlyta Regioninės oro erdvės iniciatyvos idėja. Bendru Baltijos valstybių susitarimu Lietuvoje steigiamas Regioninis oro erdvės stebė-

jimo koordinavimo centras.

Neįkainojamą vertę Lietuvos karių igūdžių ugdymui turi dalyvavimas bendrose pratybose Amerikos žemėje. Pavyzdžiui, birželio 19 d. Šiaurės Karolinoje baigėsi tris savaites trukusios karinės pratybos "Cooperative Osprey '98", kuriose dalyvavo 3 NATO valstybių ir 13 "Partnerystės vardan taikos" programoje dalyvaujančių šalių atstovai, tarp jų – ir 40 Lietuvos karių būrys iš Klaipėdos 7-tojo dragūnų Pamario gynybos bataliono. Džiaugiamės, kad jau tradicija tampa rengti bendras su JAV kariais pratybas Lietuvoje.

Lietuvos Vyriausybė visada skatina JAV karo laivų vizitus į Lietuvą. Naujausias pavyzdys – ką tik pasibaigęs JAV karo laivyno fregatos "Halyburton" vizitas Klaipėdoje. 1998-ieji įeis į mūsų istoriją ir kaip pirmojo Lietuvos karinių jūrų pajėgų laivo kelionės į JAV metai. Karinių jūrų pajėgų aprūpinimo laivas "Vėtra" dalyvaus JAV Karo laivyno flagmano - burlaivio USS Constitution" 200 metų iškilmėse, kurios liepos 23-26 dienomis įvyks Bostone. Iškilmų renginiuose dalyvaus karo laivai iš JAV, Kanados, Didžiosios Britanijos, Prancūzijos, Graikijos, Japonijos, Argentinos.

Laivo vado kapitono leitenanto Vytauto Mogenio vadovaujama įgula jau turi nemažą dalyvavimo įvairiose tarptautinėse jūrų pratybose patirtį. Neabejoju, kad per būsimą kelionę laivo įgula dar labiau ją pagilins, kartu įgydama praktikos, būtinos dalyvaujant bendrame Baltijos valstybių karinės eskadros (BALTRON) projekte. Kartu su laivo įgula atvyks ir Klaipėdos universiteto Jūreivystės fakulteto studentai, kuriems šis vizitas bus puiki praktinių igūdžių ugdymo mokykla. Po vizito grįžtantis laivas ketina pargabenti iš JAV į Lietuvą mūsų kariuomenei dovanotą įrangą.

Tad visus, trokštančius išsvysti į Amerikos žemę atplaukusią "Vėtrą", kviečiame į Bostoną. Neabejoju, kad šis renginys dar labiau suvienys Amerikoje gyvenančius lietuvius, suteiks mums visiems naujų jėgų, vedant Lietuvą į užsibrėžtą tikslą – narystę NATO.

Išsamesnių žinių apie šį renginį galima gauti, kreipiantis į JAV LB Bostono apygardos pirmininką p. Gintarą Čepą (tel. 617-330-8104) ir Lietuvos gynybos atašė majorą Valdemarą Sarapiną (tel. 202-234-5860).

*Mjr. Valdemaras Sarapinas
Gynybos atašė JAV ir Kanadoje*

KOVA UŽ LIETUVYBĘ LIETUVOJE

Pijus Jaunutis Nasvytis

Taip yra dabarties Lietuvoje. Ši kova nėra nei labai pastebima, nei dažnai minima pagrindinėje spaudoje. O ji jau kuris laikas vyksta rytinėse Lietuvos žemėse. Kaip žinote, Tautos fondas, visados rėmęs svarbiausius Lietuvos reikalus, šiuo metu užsimojo padėti lietuviškai mokyklai Lietuvos rytų žemėse. Tautos fondo vadovybės nuomone, lietuviškasis švietimas ten yra nepakankamai aprūpinamas. Tačiau tai yra gyvybinis tautos reikalas!

Lietuvoje gyvena keli šimtai tūkstančių kitataučių ir nemažas skaičius kitakalbių, nutautėjusių lietuvių. Jų daugiausia yra pietrytinėje Lietuvos dalyje. Jokios didesnės emigracijos iš Lenkijos į Lietuvą nėra buvę. Ten gyvenantys žmonės tapo kitakalbiais, veikiami išorinių antilietuviškų veiksmų. Iš jų ypač derėtų išskirti lenkų kunigų ir fanatiškai nusiteikusių lenkomanų veiklą. Teritorija, apie kurią čia kalbame, ilgoką laiką buvo atplėšta nuo Lietuvos valstybės. Todėl ir žmonės čia dar nėra suvokę valstybinės mąstysenos.

Pietrytinėje Lietuvos dalyje šiuo metu dar yra virš 40 vietovių, neturinčių lietuviškų pagrindinių (šiuo metu –

devynmečių) mokyklų. Netolimoje praeityje Vilnijos žemėse lietuviškos mokyklos buvo uždarinėjamos. Ypač tuo pasižymėjo lenkų okupacijos laikmetis. Sovietų okupacijos metais dar likusios lietuvių mokyklos paverstos rusiškomis. Lietuvių kalba iš jų buvo sistemingai ujam. Net po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, ilgai nebuvo kreipiama didesnio dėmesio į padėtį Vilnijoje. Kai kur rusiškos mokyklos paverstos lenkiškomis.

Tautos atgimimo pradžioje Lietuvos inteligentija iškėlė tautinės mokyklos atkūrimo idėją, kaip atsvarą sovietinei mokyklai. Tačiau tuometinė švietimo administracija buvo priešiška savarankiškos mokyklos atkūrimui. Mokyklos pertvarkymo reikalus karštingai bandyta išlaikyti prokomunistiškai nusiteikusių asmenų rankose. Todėl neatsitiktinai, jau atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, buvo pradėta vengti net sąvokos "tautinė mokykla". Iš jos buvo tiesiog tyčiojama, si, prikišant jai tariamą užda-

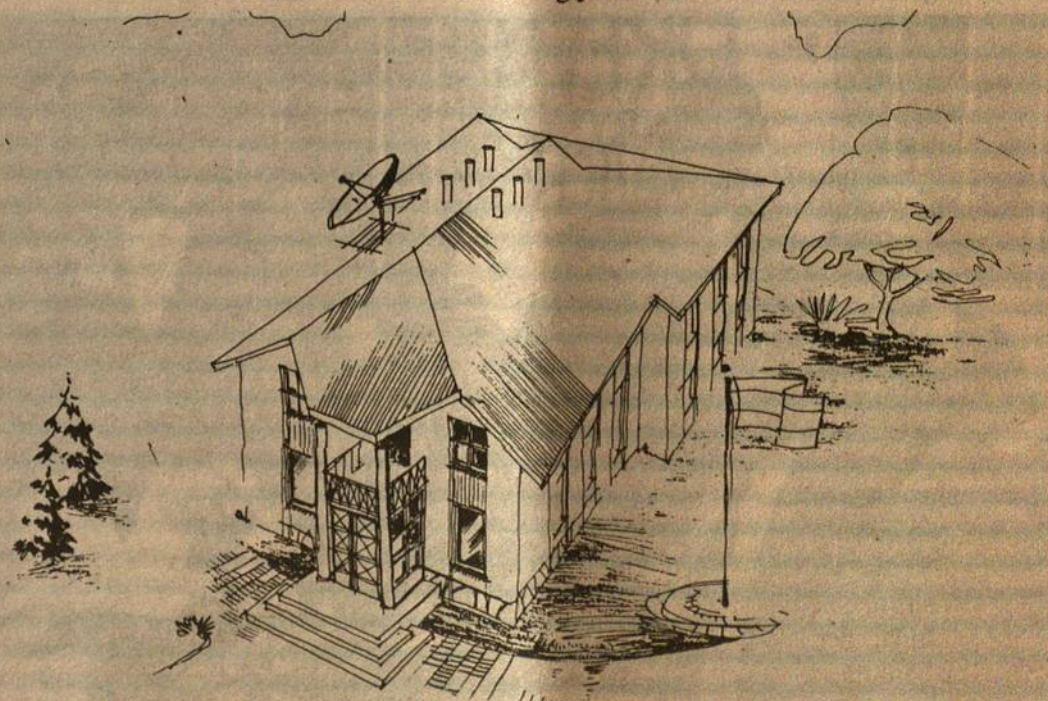
rumą ir provincializmą. Per keletą metų buvo nutolta nuo sumanymo atkurti lietuvišką švietimo sistemą ir pradėta intensyviai propaguoti kosmopolitinės mokyklos idėją. Taip reikalai stumdėsi iki prof. Z. Zinkevičiaus paskyrimo Švietimo ministru.

Z. Zinkevičius savo dažnuose pasisakymuose (čia pateikiu jo mintis iš "XXI amžiaus") rašo: "...aš negaliu sutikti, kada nukrypstama į kosmopolitizmą. Integracija į Europos ir pasaulio sistemą galima tik tuo atveju, jei bus stiprūs tautinės sąvimonės pagrindai."

Per savo neilgą ministe-

riavimą prof. Zinkevičius pasuko Lietuvos švietimą tautinė linkme (nors jis ir nepriklausė Lietuvių tautininkų sąjungai). Pradėdamas vadovauti ministerijai, Z. Zinkevičius pareiškė: "Mokykla bus tautinė, lietuviška. Nesvarbu, kokios tautybės yra žmogus – lenkas, rusas, žydas – jis neturi ir negali būti abejingas piktiems nedorų žmonių kėslams atitraukti vaikus nuo valstybės, kurioje gyvena,

(Nukelta į 6 psl.)

Lavoriškių lietuviškosios pagrindinės mokyklos projektas.
Architektas – Vytautas Nasvytis.

(Atkelta iš 5 psl.)

KOVA UŽ LIETUVYBĘ LIETUVOJE

nuo tautos, su kuria jie susiję šimtmečiais. Šito neturime leisti, nes visų tautybių vaikai mums brangūs, mums rūpi jų ateitis."

Per tą neilgą jo veiklos laikotarpį Vilniaus krašte įkurtos daug mokyklų, nors tai padaryti buvo labai nelengva. Kaip žinome, savivaldybės Lietuvoje turi daug galių, joms pavestas ir mokyklų valdymas. Savivaldybėms atiduota teisė skirti mokyklų direktorius. Taigi švietimo ministerija yra beveik nušalinta. O savivaldybės šiame krašte yra nusiteikusios antilietuviškai.

Išeitis buvo rasta, pasinaudojus apskrities administ-

racijos teise steigti mokyklas, tėvams pareikalavus. Tokiu būdu Švietimo ministerija per apskritį finansavo naująsias mokyklas. Taip užplanuota ir mokykla Lavoriškių mieste, netoli Vilniaus. Didžiosios Lietuvos kunigaikštystės laikais Lavoriškės garsėjo savo plieno liejykla – tais laikais vienintelė visoje kunigaikštystėje.

Tautos fondui pareiškus norą prisidėti prie mokyklų statymo, Vilniaus apskrities vadovai apvažinėjo vietas, kuriose nėra lietuviškų mokyklų ir parinko Lavoriškes, nes iš jų yra gavę keliasdešimt prašymų tokią mokyklą įsteigti.

Iš pačių aukščiausių Lietuvos pareigūnų esame daug kartų girdėję apie itin gerus Lietuvos ir Lenkijos santykius. Daug kam, tarp jų ir man ši Lenkijos-Lietuvos "meilė" atrodo kiek dirbtina, gal padiktuota tam tikrų politinių išskaičiavimų, ypač iš Lietuvos pusės. Po ranka turiau ištrauką iš Lenkijos lietuvių "Aušros" leidinio straipsnio. Jo straipsnyje "NATO mainais už lenkų kalbą" rašoma, kaip Lietuvos-Lenkijos parlamentarų sesijoje buvo vengiama net ir paminėti kai kuriuos faktus, kurie galėtų būti nepriimtini bet kuriai pusei. Viskas klostėsi sklandžiai iki deklaracijos dėl tautinių

mažumų, kultūros ir švietimo. Joje lenkai iškiso nuostatą, kad abi šalys įsipareigoja nepriimti jokių naujų teisinių aktų, kurie galėtų pabloginti tautinių mažumų padėtį. Ši nuostata lietuviams netiko todėl, kad ją priėmusi Lietuva įsipareigotų nekeisti, pavyzdžiui, Tautinių mažumų įstatymo, kuriuo remdamasi Vilniaus rajono savivaldybė įvedė dvikalbystę. Užvirė valandiniai ginčai, abiem pusėms nenusileidžiant. Galiausiai lenkai ėmėsi šantažo. Jie leido lietuviams suprasti, kad jeigu šie nepasirašysią deklaracijos dėl tautinių mažumų, lenkai nepasirašys deklaracijos dėl strateginio bend-

radarbiavimo NATO ir Europos Sąjungoje. Tada Lietuvos delegacija, pasitarusi su Seimo pirmininku, deklaraciją pasirašė.

Tautos fondas palaiko itin gerus santykiuos su Vilniaus apskrities vadovybe. Apskrities viršininkas užtikrino, kad Lavoriškėse su Tautos fondo pagalba mokykla bus pastatyta. Žinome, kad apskrities viršininkas su naujuoju Švietimo ministru p. Kornelijum Plateliu aplankė Vilniaus apskrities žemes. Kiek girdime, Tautos fondo užsimojimas prisidėti prie šios mokyklos statybos, ministrui padarė didelį įspūdį. Mums tiesiog būtina sutelkti užsibrėžtą \$75,000 sumą šiai statybai.

GUBERNATORIAUS GIMTADIENIS

Gražioje vietoje įsikūręs Landerhaven centras. Liepos 7 d. pavakaryje link jo važiuo automobilių virtinė. Ten rinkosi norintieji pasveikinti Ohio gubernatorių George Voinovich jo gimtadienio proga ir palinkėti jam sėkmingos rinkiminės kampanijos, kandidatuojuojant į JAV Senatą. Kaip mums papasakojo gubernatoriaus padėjėjas tautybių reikalams August Pust,

dviejose Landerhaven salėse susėdo daugiau kaip 2,000 žmonių. Lietuvių atstovai, atvykę išreikšti savo pagarbą ir paramą G. Voinovich, užėmė net tris stalus. Tokį gausų lietuvių dalyvavimą pastebėjo ir gubernatorius. Pokylio metu kreipdamasis į susirinkusius, jis tarė: "Malonu, kad etninė bendruomenė, gyvenanti mano senajame rajone, ir jos va-

dovai taip gražiai mane parėmė." Prieš daugelį metų G. Voinovich gyveno tuo metu gana gausaus lietuvių telkinio kaimynystėje.

Didokame lietuvių būryje matėme Cleveland, OH apylinkės LB valdybos ko-pirmininkus – dr. D. Degesį ir dr. R. Šilkaitį, gubernatoriaus rėmimo lietuviškojo štabo vadovą dr. Viktorą Stankų, LR

Garbės gen. konsulę Ingridą Bublienę, Amerikos Lietuvių tarybos ir Jungtinio Baltijiečių komiteto skyriaus pirmininką Algį Pautienį, advokatą Vytautą Matą, prof. Jolitą Kavaliūnaitę, žinomus visuomenininkus – Adą Stungienę, Gražiną Kudukienę ir Vincą Apanių, "Tėvynės garsų" radijo laidų vedėją, solistę Aldoną Stempuzienę, rašytoją Aureliją Balašaitienę ir kt. Taigi lietuviškoji klyvlandiečių bendrija buvo gražiai atstovaujama tarp beveik 80-ies oficialiai įregistruotų etninių bendruomenių.

Šventėje dalyvavo ir susirinkusių dėmesį trumpam buvo sutelkęs garsus aktorius Drew Carey. Tik gaila, kad jis šį kartą atrodė gerokai nuvargęs ir ne itin linkęs bendrauti su žmonėmis, mačiusiais jį televizijos laidose.

Kai salėje pasirodė gubernatorius su savo artimaisiais, visi susirinkusieji pagerbė jį atsistoju ir karštais plovimais. G. Voinovich pasakė gana įspūdingą kalbą.

Dr. Viktoras Stankus
Dr. Jonas Jasaitis

Jis glaustai priminė, kas buvo pasiekta per vadovavimo šiai valstijai laikotarpį. Pavyko paskatinti gamybos augimą ir sumažinti nedarbą, pagerinti finansinę valstijos būklę. Šiais klausimais jis numato rūpintis ir tapęs JAV senatoriumi. Nurodęs, kad ir toliau puoselės doros, tvirtos šeimos vertybes, gubernatorius supažindino pokylio dalyvius su savo šeimos nariais.

Skubūs darbai neleido gubernatoriui ilgiau pasilikti su žmonėmis, atvykusiais jo pagerbti. Net gimtadienio vakarą jam reikėjo kuo greičiau grįžti į Columbus, rūpintis pagalba nukentėjusiems nuo potvynio, spręsti kitus neatišiotinus reikalus. Žmonės palinkėjo jam sėkmės šiame atsakingame darbe ir būsimoje rinkimų į Senatą kampanijoje. Netrukus "Dirvoje" bus paskelbtos gubernatoriaus padėkos radijo laidų vedėjai A. Stempuzienei, apylinkės valdybai ir kitiems, remiantiems jo politinę veiklą.

Ohio gubernatoriaus 62-ojo gimtadienio šventėje. Pirmoje eilėje: A. Balašaitienė, I. Bublienė, A. Stempuzienė, dr. D. Degesys, dr. R. Šilkaitis, R. Šilkaitienė. Antroje eilėje: R. Matas, dr. V. Stankus, dr. D. Mataitė, J. Jasaitis, A. Stungienė.

Lietuviai gubernatoriaus gimtadienio šventėje. Pirmoje eilėje (iš kairės): A. Pautienis, J. Kavaliūnaitė, G. Kudukienė. Antroje eilėje: A. Balašaitienė, J. Jasaitis, dr. G. Matienė, I. Kijauskienė, V. Apanius.

V. Stankaus nuotr.

Gubernatoriaus gimtadienio šventės akimirka. Šalia G. Voinovich - jo artimieji. Už jų – aktorius Drew Carey ir muzikantai.

J. Jasaičio nuotr.

LĖVENS IR SVALIOS KRAŠTO SŪNAUS JUBILIEJUS

Kur teka Svalia, Lėvu,
Mūša,
Ten tu pasaulį išvydai.
("Mano sūnui")

Liepos 11-osios, šeštadienio popietę gražus klyvlendiečių būrelis, susirinkęs į Lietuvų namus, pasitiko atvykusį šių iškilmių kaltininką Igną Stankų. Sunku būtų rasti lietuviškojo telkinio narį, kuris nepažintų malonaus, niekada nenusimenančio, net ir dabar teskubančio kitiems į pagalbą pono Igną. Vieni jį žino, kaip uolų Susivienijimo Lietuvų Amerikoje (SLA) ir Amerikos Lietuvų tautinės sąjungos veikėją, kiti – kaip ramovėnų sekretorių, tretį – kaip poetą, rašantį nuoširdžias, lyriškas eiles gimtąja pasvaliečių tarme. Gal dėl to, kad gerokai skiriasi bendrinės lietuvių kalbos ir pasvaliečių tarmės kirčiavimas, o gal dėl tokio įprasto kuklumo, nedažnai matome jo eilėraščius spaudoje. Svarbiausios jų temos – būdingos daugelio išeivijos literatų kūrybai: meilė Tėvynei Lietuvai ir gimtųjų vietų ilgesys, gamtos grožis, istorijos įvykiai ir artimųjų suaktys. Nestokojama juose ir švelnaus liaudiško humoro (ypač skirtuose draugams meškeriojams), bendradarbiams ir giminėms jų jubiliejinių suaktyvų proga.

Tačiau tą šeštadienį susirinkome paminėti jo paties jubiliejų. Žiūrėdamas į nedidukę, bet žvalią jo figūrą, vikrius judesius, niekaip neatspėtum jo amžiaus. Ir vis tik Ignui Stankui jau sukako devyniasdešimt.

Ramovėnų skyriaus pirmininkas Vytautas Januškis, sveikindamas daugiau kaip du dešimtmečius uoliai dirbantį valdybos narį, priminė, kad I. Stankus – Pasvalio krašto sūnus, užaugęs gausioje vidutinių ūkininkų Stankevičių šeimoje, keletą metų mokesis Italijoje. Grįžęs į Lietuvą, jis kurį laiką dirbo valsčiaus sekretoriumi. Tuo sudėtingu Lietuvai metu šios pareigos buvo gana atsakingos, tačiau Ignas jas stropiai atlikdavo. Bet gražius ateities planus sujaukė sovietų okupacija. Tik atsitiktinumo dėka jis išvengė ištremimo 1941 m. birželio. Dalis šeimos narių ir kitų artimųjų netrukus atsidūrė Sibire. Kai kurie iš jų ten ir pasiliko amžiams.

Tolesnis Igno Stankaus likimas panašus į tūkstančių kitų karo pabėgėlių. Atsidūręs su šeima nepažįstamame krašte, jis nebeturėjo galimybės toliau mokytis, tačiau sugebėjo išleisti į mokslą abu

Ignas Stankus skaito savo eiles ramovėnų surengtame Lietuvos kariuomenės dienos minėjime.
J. Jasaičio nuotr.

sūnus. Dr. Viktorą Stankų, kartu su ramovėnais surengusį šią šventę, pažįstame ne tik kaip gerą dantų gydytoją, bet ir kaip vieną iš pačių aktyviausių lietuviškojo telkinio visuomenininkų. Ne vienerius metus jis darbuojasi LB apylinkės valdyboje, buvo jos ko-pirmininkas. Viktoras taip pat yra "Vilties" draugijos vicepirmininkas, aktyvus "Dirvos" bendradarbis. Jo straipsnius ir nuotraukas dažnai matome mūsų savaitraščio puslapiuose.

Žiauri liga atėmė iš Igno ir Marijos Stankų jų sūnų Julijų. Išsisi Julius Visų sielų kapeliuose, šalia šimtų į amžinybę jau iškeliavusių lietuvių. Tačiau džiaugsmą ir pasididžiavimą seneliui teikia vaikaičiai Kristina ir Andrius – Juliaus vaikai. Kristina puikiai baigė gimnaziją ir ruošiasi studijoms. Ji yra aktyvi visų lietuviškųjų renginių dalyvė. Senelio jubiliejui ji parengė puikią staigmeną – lietuviškai parašė jam skirtą eilėraštį, kuri pati išraiškingai perskaitė susirinkusiems į šią šventę. Eilėraštyje yra viena įdomi detalė, būdinga senajai romantiškai poezijai: iš kiekvienos eilutės pirmųjų raidžių susideda senelio vardas ir pa-

vardė. Ir Kristinos rašinys jau yra buvęs "Dirvoje".

Jaunasis Igno vaikaitis Andrius negalėjo dalyvauti, pagerbiant senelį, tačiau atsiuntė jam sveikinimą iš "Dainavos" stovyklos. Jis taip pat yra įsijungęs į lietuvišką veiklą, ypač daug dėmesio skirdamas sportui. Šioje veikloje jau pelnė ne vieną apdovanojimą.

Ignas Stankus savo neblėstančiais tautiniais jausmais, gražiu pavyzdžiu jaunimui, aukšta inteligencija tikrai nusipelnė visuotinę mūsų lietuviškojo telkinio pagarbą. Minėdami jubiliejus, dažnai sakome: "Linkime dar daug gražių, sveikų, laimingų metų." To ir ši kartą linkėjome. Tačiau juk žmogaus gyvenime būna daugybė gražių progų, kai pasakome: "Tai atsitiko pirmą kartą..." Pirmieji žingsniai, pirmieji žodžiai, pirmoji meilė, pirmas eilėraštis... Visa tai buvo. Tačiau tegu lygi jus, pone Ignai Stankau, dar daug gražių momentų, apie kuriuos pasakytumėte: "Pirmą kartą..." Puiku, kad jūs sugebėjote neužsidaryti praeityje, kad su pasitikėjimu žvelgiate į ateitį.

J. Jasaitis

IMIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI

(Tęsinys. Pradžia – 18 nr.)

Versle nesusipratimai gali kilti dėl to, kad moterys ir vyrai skirtingai supranta vieni kitus. Kadangi moterys nori pasijusti arčiau, jos labiau stengiasi suprasti, nei būti suprastos. Jos linkusios daugiau klausinėti, aiškintis, kalbėti nereikšmingomis temomis. Vyrai tai klaidingai išsiaiškina kaip plepumą bei silpnumą.

Vyrai, kaip matėme, bendrauja, siekdami skirtingų tikslų. Dėl to, kad jie trokšta būti aukštesnėje padėtyje, siekia, kad juos suprastų. Jie yra labiau linkę pareikšti savo nuomonę, pertraukti pašnekovą, dalinti nurodymus, ginčytis, įrodinėdami savo pranašumą. Moterys gali tai klaidingai palaikyti agresyvumu ir nejautrumu.

Bendraudami su skirtingų tautybių žmonėmis šeimoje ar darbe, galite pajusti tikrą palengvėjimą, jeigu įvertinsite esminius vyrų ir moterų bendravimo skirtumus. Nėra prasmės stengtis pakeisti vienas kitą. Įvertindami skirtumus, galėsite realiau suvokti žmogų, su kuriuo bendraujate, ir išvengti daugelio nesusipratimų. Juo labiau suprasite vienas kitą, juo geriau seksis kartu dirbti bei gyventi, juo labiau jus džiugins vienas kito draugija.

Jausmus sunku paslėpti

"Tai, ko gyvenime nugebame priimti, mus kamuos tol, kol nesusitaikysime". – Shakti Gawain.

Ką bedarytume, kitiems parodome savo jausmus. Jų neįmanoma paslėpti. Jausmai visada mus išduoda. Papasakosiu tokį nutikimą. Vienas vyriškas didelėje įstaigoje buvo atsakingas už didelių grupių mokymą. Vieną žiemą automobilio avarijoje jis neteko kairės rankos. Vyriškiui labai sunkiai sekėsi paslėpti savo sielvartą dėl šios netekties. Po to per trejus metus jis

vadovavo trisdešimties grupių mokymui. Ir per tuos trejus metus nė vienas jo kursų klausytojas nepaklausė, kaip vyriškas neteko rankos.

Po to, padedant profesionaliems psichologams, šis vyriškas atgavo dvasinę pusiausvyrą ir galiausiai susitakė su tuo, jog neteko rankos. Jis nusprendė, kad, nepaisant nelaimės, jo gyvenimas yra pilnavertis, ir kad jis pats gali suteikti daug gero kitiems. Per kitus trejus metus jis vėl mokė trisdešimt grupių, ir nebuvo nė vieno karto, kad kas nors iš grupės nepaklaustų apie ranką. Prieš susitaikydamas su likimu, šis vyriškas savo elgsena nesąmoningai siųsdavo signalus: "Neklausinėkite manęs apie ranką, aš gėdinuosi, tai yra visai ne jūsų reikalas". Atgavęs dvasinę pusiausvyrą, jis pasidarė draugiškas, ir su juo vėl tapo lengviau bendrauti.

Dar vienas pavyzdys, patvirtinantis, jog jausmus sunku paslėpti, yra elgesys žmogaus, kuris jaučiasi už mus pranašesnis. Argi tai nebus akivaizdu? Tai pastebime balse, manieroje, pozityje, kalboje. Tą patį galime pasakyti, jeigu žmogus jaučiasi menkesnis, pyksta, pavydi ar yra valdomas kitų stiprių emocijų. Jausmai lenda kaip grybai po lietaus. Nėra prasmės bandyti juos paslėpti.

Kitas gali pasakyti: "Na ir ką gi, aš noriu, kad žmonės žinotų, jog esu už juos išmincingesnis ir pranašesnis". Tai paprasčiausiai nėra logiška ir gali pakenkti tik pačiam sau. Kad pasiektumėte geriausių rezultatų, bet kurioje situacijoje nesistenkite atrodyti pranašesni už tą, su kuriuo bendraujate. Galite būti labiau išsilavinę, turėti daugiau pinigų, būti populiariesni. Bet visa tai neturi jokios reikšmės. Stengdamiesi apsaugoti savo jausmus, žmonės paprasčiausiai viso to nepastebės. Jūs jiems atrodysite arogantiški, erzinantys, pasipūtėliški.

Iš kairės: Raimonda, Brigita (4 metų) ir Jim Mikatavage.

ANTROJI PASAULIO LIETUVIŲ DAINŲ ŠVENTĖ-1998

Tris vaizdajuostes (aukšta kokybė garantuota):

1. ANSAMBLIŲ VAKARAS Kalnų parke, liepos 4 d. (2 val.)

2. ŠOKIŲ DIENA "Žalgirio" stadione, liepos 5 d. (2 val.)

3. DAINŲ DIENA Vingio parke, liepos 6 d. (4 val.)
jau galite užsisakyti International Historic Films, Inc. telefonu 773-927-2900, raštu arba asmeniškai atvykę į mūsų raštinę:

3533 S. Archer Ave., Chicago, IL 60609.

Vienos vaizdajuostės kaina – tik \$20, o visų trijų – \$50. \$5 – už persiuntimą. Priimame čekius ir Visa/Master-card kredito korteles.

Sav. Petras Bernotas

PASIVAIKŠČIOJIMAI PO ŽALIUOSIUS RŪMUS

Orinoko avantiūra

Jonas Dunduras
27

...Šeimininkas grįžo nešinas pusę butelio tamsiai rudos spalvos "Catarra" padažo. Jos šaukštą užpylęs ant ryžių bei konservuotos mėsos mišinio, atidžiai stebėjo, kokia bus mano reakcija. Į smulkmenas nesigilindamas pasakysiu, kad skonis visai dingo. Jaučiausi taip, lyg burnoje būčiau laikęs liepsnojančią žariją. Visą valandą praleidau išsižiojęs. Vienintelis būdas užgesinti gaisrą burnoje – užpilti jį kokiais nors riebalais: grietinėle, aliejumi, net sviestu.

Prieš saulėlydį panorau pasimaudyti. Coyote prisidėjo, o Joaquin dar vis gardžiavosi likusiu ryžių ir "Corned Beef" mišiniu, stipriai aplietu "Catarra". Pasiteiravau apie vietinius maudymosi papročius, apie piranijas ir kitas kandančias žuvis, o ypač apie vieną, keistais pomėgiais pasižymintį žuvelę – "Candiru". Ji vadinama "Toothpick fish" – dantų krapštuku. Jos išvaizda iš tiesų primena amerikietišką medinį dantų krapštuką, kurių po tuziną galite nusipirkti. Tačiau kaip tik dėl šios žuvelės daug kur Amazonijoje vengiama maudytis nuogam. Indėnai arba neįbrenda virš kelių, arba, jei nori bristi giliau, kuo nors apvynioja juosmenį. Candiru be galo mėgsta amoniako kvapą ir jo ieško besimaudančio žmogaus aplinkoje.

Labai retai Amazonijoje esu matęs upėse toliau nuo kranto plaukiojančius žmones. Tose upėse yra keletas stambių žuvų – nuo keliasdešimt iki poros šimtų svarų – mėgstančių nukrimsti ar basos pėdos pirštus ar net ir dalį pėdos. Kiekviena upė turi jai būdingų plėšrūnų. Krokodilus sutinkame retai: dieną juos lengviau galima pamatyti Floridoje negu Amazonijoje, tačiau nakties metu jų pasirodo daugiau. Plaukiant laiveliu tamsoje netoli kranto ir krantan pašvietus stipresniu žibintu, dažnokai galima išvysti atspindžius, panašius į katės akis naktį. Jei du atspindžiai yra poros pirštų at-

stumu vienas nuo kito, tai jų savininkė – naktinė gyvatė. Jei atspindžiai nutolę vienas nuo kito per sprindį, tai ten tyko krokodilas. Šen bei ten girdisi pasakojimai apie, tiesa, nedažnus atsitikimus, kai anakonda yra nusitraukusi į vandenį besimaudančią ar mažą laiveliu beplaukiantį vienįšą kolonistą. Vienas buvęs mano kelionių vadovas iš Kolumbijos parodė eilės dantų randus virš jo kojos kelio. Jam beplaukiant mažą, išskaptuotą laiveliu, staiga iš vandens iškilusi, plačiai išsižiojusi anakonda griebė jo koją. Laimei, nepraradęs nuovokos, užpultasis trumpu irklų kirto jai į galvą. To nesitikėjusi anakonda koją paleido ir dingo gilumoje. Noriu pabrėžti, jog tos pačios žuvis vienoje upėje gali užpulti besimaudančią, o kitose – ne, bet pilnai jomis pasitikėti būtų neprotinga.

San Antonio moterys papuje jau baigė skalbti ir valyti vakarienei žuvis, kai aš su Coyote, kone su pilna apranga, atsargiai vilkdami kojas pakrantės dumbliu, įsibridome iki juosmens ir pritūpdami bei atsistodami, pakrantės moterų padrasinami, atlikome šventojo Gango pobūdžio ritualinius pasimirkymus anaipol ne švento Orinoko vandenyje. Toliau nuo kranto plaukti nedrįsau.

Grįžus į pastogę, moterys pavaišino mus populiariausiu Amazonijos gėrimu, vadinamu "Chicha" (čiča). Tai legendinis gėrimas, kurį keliaujantys svetimšaliai sutinka su didelėmis abejonėmis, baime ir net su pasibjaurėjimu. Bet paprastai jo neatsisakoma, nenorint ižeisti vaišintojo. Abejones sukelia čičos gamybos būdas. Čiča yra, jei taip galima ją pavadinti, silpna "Casava" gira. Ji ruošiama dvejopai – indėnų ir kolonistų būdais.

Paiškinsime indėniškąjį būdą. Grupė moterų, susėdusių aplink platų, gilų indą, sutarkuotą "Casava" saujomis deda sau į burną, gerai sukranto ir išspjauna į tą indą. Jam prisipildžius, dar pridėdama šiek tiek vandens ir paliekama rūgimui, kuris tropinėje temperatūroje vyksta gana greitai. Rūgimo procesą sukelia kramtymo metu seilėse esantis cukrus. Indėnai kitų, rūgimą sukeliančių medžiagų nežino, todėl šis procesas naudojamas visoje indėniškoje Amazonijoje – nuo Venesuelos iki Bolivijos, nuo Brazilijos iki Ekvadoro. Čiča ruošiama dažniausia kokiai

Nuskusta "Cassava" ruošiama tarkavimui. Berniukas plauna jas laivelyje, nebetinkančiame plaukiojimui.
Autoriaus nuotr.

nors ypatingesnei progai: ar tai laukiame svečiams priimti, ar kokiai specifinei indėniškai šventei bei pasilinksminimui. Tokiais atvejais sutelkiamos visos kramtyti pajėgiančios moterys, nes šio nektaro pareikalavimas būna didelis. Čiča turi ne daug alkoholio, pakelia geriančių nuotaiką, sukelia gilesnius draugiškumo jausmus ir sustiprina jų išreiškimą. Kramto tik moterys. Kas žino, gal čičos skonis tada būna geresnis, o gal tradicija neleidžia to daryti vyrams, nes indėnų bendruomenėse pareigos yra griežtai padalintos. Liberalizmas iki ten dar neatsikapstė.

Kolonistų naudojamas čičos gamybos būdas – ne toks "egzotiškas". Jie "Casava" atskiedžia, o rūgimui sukelti įdeda džunglių bičių medaus arba kokių kitų saldumynų. Yra gandų, kad kolonistai, ypač jeigu jų genetiškai nutolis nuo indėnų nėra didelis, irgi vartoja indėnišką būdą. Taigi niekada nežinai, koku metodu paruoštą čičą geri. Ar aš gėriau? Jeigu sakysiu, kad ne – meluosiu, o jei sakysiu, kad taip, pažįstami žiūrės į mane ir vengs prisiliesti. Kaip ten bebūtų, bet čičos nepriimti negalima. Jei to nenori, tai prisimink, kad Paryžius, Roma ar Monte Carlo yra gastronomiškai saugios vietovės.

Su vaišėmis susijusi dar viena, rimtesnė problema, apie kurios buvimą ypatingai sunku įtikinti keliaujančią jaunimą. Juk jie viską labai gerai žino, turizmo brošiūras apie šį kraštą yra paskaite. Į patarimus jie visada atsako pakartotinai "aš žinau". Savo kelionių patyrimą grindžia tuo, jog jau yra buvę Paryžiuje, Romoje ir net keliaavę Šveicarijoje. Gana dažnai tuos "atsargius ir patyrusius" keliautojus randa be sąmonės (aišku, ir be rūbų, dokumentų bei pinigų) miestų

pakraščiuose, kiemuose, net pajūriuose. Jei kas nors jų neuztinka, jie patys po dienos ar net dviejų atgauna sąmonę, negalėdami atsistebėti, kas atsitiko, kaip jie čia atsirado ir kodėl. Juos, policijos atgabentus, galima matyti konsulatuose, bandančius įrodyti savo tapatybę ir susisiekti su artimaisiais. Taip atsitinka todėl, kad tuos naivius keliautojus kokioje nors nuošalioje vietoje nepažįstami asmenys maloniai ir draugiškai pavaišina skaniu gėrimu ar maistu, prisotintu garsaus Amazonijos produkto, žinomo "Borrachero" vardu. Šis pavadinimas kilęs iš ispaniško žodžio "Borracho", reiškiančio "girtas" arba "girtuoklis". Amazonijos botanika ją žinantiesiems siūlo platų pasirinkimą įvairaus veikimo migdančių narkotikų. Venesueloje šis preparatas

yra žinomas kaip "Cacao Sabanero" – "krūmais apaugusių lygumų (savanų) kakavos" vardu. Bet čia, San Antonio kolonistų tarpe nebuvo pavojaus, kad jų čiča būtų prisodrinta savanos kakava. Neatrodė, kad jie būtų tokio tipo žmonės. Be to, mes buvome trise.

Kol čiča buvo pilstoma, sutemo. Ekvatorinėse platumose temsta staiga, o rytmečio šviesa ateina, anot Kiplingo sako, lyg patrankos šūvis. Šeimininkas į pastogę atnešė ilgoką stalą. Uždegęs mūsų primusinę lempą, jis pakabinė ją aukščiau pastogėje, kad nakties uodai sutelktų dėmesį ne į mus, bet į lempos šviesą. Ant stalo padėjęs kortų kaladę, jis įsakomu tonu pareiškė, jog visi žaisime kortomis. Man pabandžius atsisakyti, trumpai paaiškino žaidimo esmę ir liepė sėstis.

Lietuvos Respublikos karinių jūrų pajėgų laivo

"VĖTRA" priėmimas

Liepos 23-26 dienomis seniausias JAV karo laivas "U.S.S. CONSTITUTION" švęs savo 200-ųjų metų jubiliejų. Į šią šventę organizatoriai sukvietė laivus iš daugelio pasaulio šalių, tarp jų – ir iš Lietuvos. Ši šventė vyks Bostone. Į ją atplaukia Lietuvos karo laivyno laivas "VĖTRA".

Kelionė per Atlantą, bei dalyvavimas šventėje taps istoriniu įvykiu, nes pirmą kartą

Lietuvos karo laivas viešės Amerikos uoste.

Lietuvos Karo laivyno vadas kontraadmirolas Raimundas Baltuška kviečia Amerikos lietuvius su Lietuvos jūrininkais atšvęsti šį istorinį įvykį. Kviečiame Jus, Jūsų vaikus, šeimas ir draugus aplankyti "Vėtrą" uoste (Black Falcon Terminal, So. Boston) liepos 24 ar 25 d., nuo 1 p.p. iki 4 v.v. Ypač kviečiame dalyvauti jų priėmime, kuris įvyks liepos 24 d. 7:30 valandą vakare Lietuvių Piliečių klube, 368 W. Broadway, So. Boston, MA, trečio aukšto salėje. Tai yra vienkartinė proga. Taip pat siūlome įsirašyti į šios istorinės šventės programos knygutę. Rėmėjams, kurie įsirašys į tą knygutę, bus specialus (V.I.P.) priėmimas "Vėtros" laive.

Bostono lietuvių organizacijų
"Vėtros" priėmimo komitetas
Gintaras Čepas: 57 Edgemere Road, Quincy MA,
02169. Tel: 617-472-4956 (n) 330-8104 (d)

ČIA IR TEN

Vladas Vijeikis

Turime pripažinti, kad Lietuvos politikieriai mus labai myli. Nėra tos savaitės, kad kuris ministeris nesilankytų ir mūsų neapšviestų, kas dedasi Lietuvoje. Jie visi (ir ministrai ir ne ministrai) tvirtina, kad dabar Lietuvoje gyvenimas gerėja. Didelis skirtumas tarp dabarties ir bolševikinių laikų. Anais laikais niekas nesakė, kad gerėja. Buvo tvirtinama, jog gyvenimas yra toks geras, kad gerėjimui nebėra vietos.

Negalima kaltinti čia atvykstančių ministerių, esą jie meluoja apie gyvenimo pagerėjimą. Jiems pagerėjo. Tą patį ministeriu, alga padidėjo ir šiaip visokių gerų priedų atsirado. Tad tikrai pagerėjo. Ar nebūtų įdomiau apie padėtį Lietuvoje išgirsti iš paprasto žmogelio, kuris kasdieninę duoną savo rankomis turi uždirbti. Bet tokių neatvyksta. Jie neturi pinigų kelionėms. Iš kur gauti kelionei, jeigu vaikų batams sunku sukrapštyti?

Taigi, Lietuvoje vis gerėja. O kaip Amerikoje? Demo-

kratai tvirtina, jog ekonomika tokia gera, kad nėra jokio reikalo kreipti dėmesio į prezidento įtartiną išdaigą. O moteris slapta net gerbia prezidentą. Ar tik nebus jis pirmas, kuris taip aistringai myli moteris. Tikras moterų draugas.

O kaip dėl ekonomikos? Sako, kad ekonomika puikiai klesti. Tik niekaip negalima suprasti to klestėjimo, nuvykus į krautuvę. Kainos kasdien kyla. Tai kas ta ekonomika, kuri taip atokiai laikosi nuo žmonių kasdieninių reikalų?

Pikti liežuviai sako, kad prezidentas nuvyko į Kiniją, kad bent savaitei pabėgtų nuo įkyrių kaltintojų. Sako, nesvarbu, kad Kinijoje žmogaus teisės mindžiojamos. O Kinijos valdovas pareiškė, kad Kinija turi konstituciją, kuri garantuoja žmogaus laisvę. Tai lyg Stalino kalbų aidas. Kinijos šalininkai sako, kad dabar kiniečiai turi daugiau laisvės. O kas tuos laisvės trupinius suteikė? Valdžia. T.y. tie patys, kurie pavogė tą laisvę, o dabar po žiauberėle dalina, lyg tai būtų jų turtas. Trumpai tariant, dalina jų pačių pavogtą turtą.

Tiesa, prezidentas pasakė vieną kitą žodį žmogaus teisių reikalu. Atsakė į gražiai iš anksto sušukuotus klausimus. Bet grįžus jo laukia klausimai, į kuriuos jis taip dėsia atsakyti. O tų klausimų valdžia nenustatė iš anksto kaip Kinijoje.

temperamentingi yra rusai", – šaukė nuo grožio ir kultūros apsvaigusios kaunietės.

Taip aprašo Kauno laikraštis. Bet man rodo, kad ten ne viskas pasakota. Ten buvo ne lietuvaitės. Visiems žinoma, kad lietuvaitė yra kukli mergaitė, kuri "rūteles sėja ir ravėja. Gėleles skina, vainikėlį pina. Kiemelį šluoja, gražiai dainuoja" Ten ne-

buvo lietuvės, kurios prie ratalio vaikus lietuviškai mokė. Ten nebuvo lietuvės, kurios vaikus augino ir jiems meilę bei pasišventimą įdiegė. Taip pat žinoma, kad lietuvaitės – taupios. Kam mokėti pinigų, jeigu namie gali tą patį gauti. Pagaliau jos net negalėjo šaukti tų erotiškų šūksnių. Jie turėjo būti šaukiami rusiškai. O lietuvaitės – patriotės ir ru-

siškai nešūkauja.

Taigi kas ten buvo susirinkusios? Turėtų būti aišku, kad tai buvo rusės. Stalino laikų palikuonės labai pasiilgusios rusiškos kultūros. Po šitokio didelio Maskvos kultūros pasisiekimo reikia laukti, kad Rusijos ministrai ims reikalauti didesnių galimybių rusiškai kultūrai Lietuvoje skleisti.

"Skrydis per Atlantą"

Ruošiantis paminėti Dariaus ir Girėno legendinio skrydžio 65-ąją sukaktį, birželio 12 d. Cleveland, OH Lietuvių namuose buvo parodytas Lietuvos kino studijoje sukurtas filmas "Skrydis per Atlantą". Apie filmą papasakojo tuo metu Amerikoje viešėjęs pagrindinio vaidmens atlikėjas Remigijus Sabulis.

Po filmo peržiūros visi jos dalyviai maloniai praleido vakarą Lietuvių klube. Su aktoriumi buvo atvykusi jo mama Genovaitė ir 18-metis sūnus – taip pat Remigijus. Šį renginį suorganizavo Klyvlendo lietuvių sambūris "Gija".

Linas Johansonas

Filmo "Skrydis per Atlantą" peržiūroje. Iš kairės: Rita Augienė, Ingrida Bublienė ir akt. Remigijus Sabulis. L. Johansono nuotr.

L. Johansono nuotraukoje (iš kairės): Remigijus Sabulis (aktoriaus sūnus), akt. Remigijus Sabulis ir jo mama Genovaitė.

APIE KULTŪRĄ

Jau nuo senų senovės rusai labai rūpinosi lietuviais. Carai siuntė žandarus, Stalinas siuntė kolonistus, kagėbistus ir kitokių tvarkytojus, Gorbačiovas – tankus.

Dabar taktika pasikeitė. Rusai labai rūpinasi, kad mes nenutoltumėm nuo Rytų ir neimtumėm žvalgytis į Vakarus. Nors caras Petras Didysis labai stengėsi net Rusiją pakreipti į Vakarus, bet tai – sena istorija.

Taigi, Maskva, vykdydama kultūrinių mainų programą, atsiuntė tris "prostitutus"

(striptizo atlikėjus). Kultūrinė programa buvo skirta išimtinai moterims. Tad buvo pasirinktas "Trijų mergelių restoranai". Moteris slapta džugavo: štai ir į mus atkreiptas tinkamas dėmesys.

Pasak Lietuvos laikraščio, Kauno moterų elitai labai šiltai, o gal net karštai pasitikio rusų kultūros nešėjus. Jos šaukė: "Nusirenkite! Koks vyras, koks kūnas!" Kultūrininkai mielai sutiko pabendrauti ir už 100 litų mergelės galėjo pašokti su nuogaliais. "Kokie puikūs ir

APSILANKYMAS PAS PREZIDENTĄ

Priėmimas pas Lietuvos Prezidentą. Iš kairės: A. Adamkienė, Prezidentas V. Adamkus, "Dirvos" bendradarbis H. Stasas, S. Stasienė ir kt.

CENTRAL

Heating and Air Conditioning Company

24 Hr. Service & Installation

\$ 100.00 OFF - NEW FURNACE

\$100.00 OFF - NEW AIR CONDITIONER

10 % OFF - ANY SERVICE CALL

Call now: 1-216-731-9400

"NERINGOS" TUNTO DAINATONAS

*Gražių dainelių daug girdėjau
Tyluoju vakaro laiku.
Bet kai į tolį jas lydėjau,
Nebuvo liūdna, nei graudu.*

Birželio 27 d. pavakary į Viktoro ir sesės Rūtos Degučių sodybą suvažiavo būrys entuziastų. Tai "Neringos" tunto skautės, jų vadovės, tėveliai, seneliai ir bičiuliai, kurie pamilo lietuviškas dainas ir skautišką nuotaiką. Sesė Rūta pasitiko atvažiuojančius ir visiems rado vietą "žirgeliui" (automobiliui) pastatyti.

Pusvalandį prieš laužo pradžia, skautininkių draugovės sesės surengė savo sueigą. Jos metu vyr. skautė Vilija Vedegytė-Struna davė skautininkės įžodį. Sueigos dalyviai ją pasveikino, apdovanojo gėlėmis ir dovanėlėmis.

Atėjo "dainatono" laužo laikas, bet lyg toje dainelėje – "liutis lyja, balutės teška"... Tai močiutė Gamta bandė viską sudrumsti. Bet mes visi buvome suvažiavę su gera nuotaika. Ačiū mieliesiems Degučiams už jų pastogę, kuri visus kvietė su užrašu – "Sveiki atvykę!". Pavyko net užkurti kūginį laužą jam skirtame apskritime.

"Dainatono" viltys visiškai pasiteisino: sesės sudainavo net 63 dainas, o jų rėmėjai suaukojo "Neringos" skaučių tunto kelionei lėšas į 8-ją Tautinę stovyklą, Paxton, Mass. Linkime skautėms laimingos kelionės. *Ger.J.*

VASARA JURGINĖJE

Liepos mėnesį Šv. Jurgio parapija pagerbė dr. Antaną Bacevičių, kaip to mėnesio savanorį. Parapijos tarybai ką nors rengiant, jis pirmas prie to prisideda ir pasisiūlo padėti – ar tai būtų stalų išnešimas į sodą parapijos gegužinei, ar tinkamai paruoštas Lietuvos ambasadoriaus sutikimas Jurginėje. Jis visados padeda paruošti renginius salėje arba skiepija parapijiečius nuo gripo. Pastaruosius aštuonerius metus jis buvo renkamas į parapijos tarybą ir ketverius metus jai pirmininkauja.

Šv. Jurgio parapijos Katolikų karo veteranų 613-tas postas rugpjūtyje praves loteriją. Dienos laimėjimas – \$40, o šeštadienio laimėjimas – \$75.

Liepos mėnesį šiomet pagerbtiems mėnesių savanoriams buvo įteiktos asmeninės atžymėjimo plokštelės. Bažnyčios prieangyje bus iškabinta garbės lenta su visų iki šiol pagerbtų savanorių pavardėmis. Ačiū parapijos tarybai už šios programos globą. *Ger.J.*

P A D Ė K A A.†A. Architektas

VYTAUTAS E. GIRDVAINIS

išėjo Amžinybėn 1998 m. birželio 8 d. ir palaidotas birželio 13 d. Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, Čikagoje.

Nuoširdžiai dėkojame kunigui Vito Mikolaičiui už maldas laidotuvių namuose, už šv. Mišias, aukotas Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje ir maldas kapinėse.

Širdingai dėkojame solistei Audronei Gaižiūnienei už jautrias giesmes Mišių metu ir Ričardui Sokui už puikų vargonavimą.

Ypatinga padėka Dr. Vidui Nemickui, Taurų ir Lukų šeimoms bei J. ir T. Šadauskams už greitą ir širdingą pabalbą a.a. Vytautui jo trumpos ligos metu.

Gili padėka apsilankiusiems koplyčioje ir palydėjusiems a.a. Vytautą į Amžinojo poilsio vietą, už gėles, įteiktas aukas ir pareikštas užuojautas žodžiu, laiškais ir spaudoje. Ačiū tiems, kurie aukojo šv. Mišioms.

Padėka ir pagarba karsto nešėjams, kurie suteikė patarnavimą a.a. Vytauto paskutinėje kelionėje: B. Jasinskui, H. Laučiui, T. Šadauskui, E. Šimoniui, R. Skiriui, R. Smalenskui, J. Taurui, ir D. Vasiliauskiui.

Dėkojame ir Marquette Funeral Home direktoriui D. Petkui už sąžiningą ir malonų patarnavimą mūsų skausmo valandose.

*Liūdesyje likę: žmona Vita
ir brolis Kęstutis*

A.†A. IRENAI JAKŠTIENEI

Amžinybėn iškeliavus, velionės dukrą JÜRATĘ JAKŠTYTĘ-LANDFIELD su vyru JEROME, brolių EDĄ PUODŽIŪNĄ su šeima Kanadoje, pusseserę DAGMARĄ JURCIENĘ bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir dalinamės netekties skausmu.

*M. Andrejauskienė
G. ir A. Armaliai
A. Diškėnas
L. Kašubienė
E. Lapas
B. Miklienė
M. Miklienė
N. Paramskienė*

*E. Purtulienė
S. Salienė
I. ir E. Slavinskai
J. Staškutė
V. Staškus
O. Šiaudikienė
A. ir J. Šulaičiai
P. Vaškeliene
H. Žitkienė*

Buvusiam "Grandinėlės" vadovui

A.†A. LIUDUI SAGIUI

mirus, jo mylimai žmonai ALEKSANDRAI reiškiu nuoširdžią užuojautą ir liūdžiu kartu su "Grandinėlės" nariais.

*Jonas Garla
Vienas iš "Grandinėlės"
fotografų ir kelionių dalyvių*

A.†A. JULIUI KAZĖNUI

– ilgamečiui šeimos draugui ir ačta JULIAUS STANKAUS krikšto tėvui mirus, gilią užuojautą reiškiamo velionio žmonai ALEKSANDRAI, sūnui Dr. BRONIUI su šeima, giminėms ir visiems artimiesiems.

*Ignas ir Marija Stankai
Dr. Viktoras Stankus*

Mūsų ramovėnui, skyriaus choro įkūrėjui ir vadovui, muzikui

A.†A. JULIUI KAZĖNUI

mirus, velionio žmoną ALEKSANDRĄ, sūnų BRONIŲ ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

*L.K.V.S. "Ramovė"
Cleveland, OH skyrius*

Muzikui

A.†A. JULIUI KAZĖNUI

mirus, jo žmoną ALEKSANDRĄ, sūnų BRONIŲ ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiu.

Antanas Jonaitis

A.†A. DALIAI MAURUKIENEI

mirus, jos vyrui – Lietuvių Tautinio Kultūros fondo tarybos nariui Dr. JONUI, sūnui Dr. RIMUI, dukroms AIDAI ir DAINAI, jų šeimoms bei kitiems artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą.

Lietuvių Tautinis Kultūros fondas

A.†A. ALBINAI KAŠIUBIENEI

baigus žemišką kelionę, jos vyrą PRANĄ, sūnų MINDAUGĄ ir brolių VIKTORĄ LIAUKĄ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

*Genovaitė Karsokienė
Ona Naumanienė
Regina ir Vytautas Vilkutaičiai*

Artimam prieteliui

A.†A. VINCUI VAIČAIČIUI

mirus, mano nuoširdi užuojauta velionio žmonai ANTANINAI ir šeimai.

Pijus Jaunutis Nasvytis

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

- LIEPOS 19 d. 11:30 ryto – šv. Jurgio parapijos gegužinė šios parapijos sodyboje.
- RUGPJŪČIO 9 d. – "Dirvos" savaitraščio ir "Vilties" draugijos gegužinė.
- RUGPJŪČIO 23 d. – Lietuvių klubo gegužinė – italų "Country Club".
- SPALIO 8-11 d. d. – JAV LB Tarybos sesija.
- SPALIO 10 d. – Baltijiečių draugystės vakaras. Rengia Klyvlendo (Cleveland, OH) baltijiečių komitetas.
- SPALIO 17 d. – Lietuvos partizanų ansamblio "Girios aidai" koncertas Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje.
- SPALIO 24 d. 7 v. v. – "Exultate" choro rudens pokylis Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje.
- LAPKRIČIO 7 d. – "Lietuvių dienos". Rengia LB Cleveland, OH apylinkė. Hamilton "Aukuras" Dievo Motinos parapijos salėje parodys V. Alanto 3 veiksmų komediją "Šiapus uždangos".
- LAPKRIČIO 15 d. – nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos rudens festivalis.
- LAPKRIČIO 21 d. – Lietuvos kariuomenės atkūrimo 80-mečio minėjimas Lietuvių namuose. Rengia Klyvlendo ramovėnai.

"DIRVAI" AUKOJO:

Toronto Lietuvių pensininkų klubas	\$125
M.Žemaitis M.D., Leon. NJ	40
D.Venclauskaitė, Wolc., CT	35
V.Apanius, Chesterland, OH	25
K.Leknius, Sun City, AZ	25
A.Mažeika, Mar. Del, CA	25
R.Apanavičius, Euclid, OH	15
E.Drukteinis, S. Pasadena, FL	15
R.Drukteinis, Omaha, NE	15
C.Grigas, Salinas, CA	15
A.Jančiukas, Coldwater, MI	15
B.Juodelis, Willowbrook, IL	15
A.Kisieliūsis MD, Sidney, OH	15
Z.Korius, Santa Monica, CA	15
A.Kremeris, Orland Pk., IL	15
J.Mikonis, Richmond H., OH	15
A.Santvarienė, Boston, MA	15
A.Venckūnas, Santa M., CA	15
R.Bistrickas, Willowick, OH	10
E.Bulotienė, Detroit, MI	10
C.Levenson, Dauphin Is.	10
J.Povilaitienė, Omaha, NE	10
J.Ramanauskas Metuch., NJ	10
Z.Raulinaitis, Manahaw., NJ	10
E.Šilgalis, Euclid, OH	10
B. Gedvilienė, Willow., OH	5
J.Lipas, Oceanside, CA	5
R.Tamulionis, Beverly H, MI	5
O. Žygiene, Cleveland, OH	5

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

- GRUODŽIO 19-20 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.
- GRUODŽIO 24 d. 9:30 – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.
- GRUODŽIO 31 d. – Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių namuose.

Ignas Stankus

PAVASARIS

Žvirblis čirškia, šarka čerškia,
Balandis burkuoja.
O gegutė ta raiboji
Linksmiai užkukuoja.
Pempė klykauja po laukus
Gandras lizdą taiso,
O antelės tyliai plauko,
Snapelius vis prausia.
Vieversėlis traukia giesmę
Ankstųjį rytelį.
Saulei tekant, rasos krinta
Nuo liaunų šakelių.
Volungėlė švelniai ulba
Krūmuos prie upelio.
Piemenukai bandą gena
Mieguistom akelėm.
O kaip linksma, o kaip gera,
Žaliuoja laukeliai,
Čiulba gieda paukštuzėliai
Švintančiai dienelei.
1995

TĖVYNĖ

Toli nuo tėvynės, nuo šalies gimtos,
Lietuvj atrasi svetimuos kraštuos.
Jis kiekvieną dieną, rytą, vakarę
Prisimena tave, brangi Lietuva.

Nieko mes gražesnio niekad neturėjom,
Tik tave, Tėvyne, iš tolo mylėjom.
Nors prabėgo metų daugel skausmingų,
Nepamiršom niekad ten dienų gražių.
1996

Kviečiame į VINCO GELGOTOS VYRŲ KIRPYKLĄ

Apkirpimo kaina – \$5.00.
[vairus stilius – pagal pageidavimą.
Dirbame: pirm. - penkt. nuo 7:30
iki 5:30 val., šešt. - nuo 7:30 iki 5:00 val.
687 E. 185th St. Tel. (216) 481-5981.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

FOR SALE

Well kept 2 bedroom bungalow, water free basement. Neatly landscaped yard, 2.5 car garage, aluminum siding. Convenient location. Drapes, appliances included. Great as a starter home or retirement home. Call Mary: 486-7886.

Įteikiama užuojauta, išspausdinta "Dirvoje" gubernatoriui G. Voinovich dėl jo motinos mirties. Iš kairės: "Vilties" draugijos vicepirmininkas dr. V. Stankus, gubernatorius G. Voinovich, Ada Stungienė ir Ingrida Bublėnė.

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1998

Skrydžiai į Vilnių – geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

Rita Staškutė-Zvirblienė

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

DIRVA

KVIEČIAME ATVYKTI

• Iki liepos 24 d. – gamtos nuotraukų paroda – Nature Photo Exhibit. Rocky River Nature Center. Kasdien – 9:30 v.r. – 5:00 v.p.p. 24000 Valley Parkway, North Olmsted. Tel. 440/734-6660.

• Liepos 14 d. – nemokamas koncertas – Hillcrest Concert Band at Beachwood Pool, 7:30 v.v. 25125 Fairmount Blvd., Beachwood. Tel. 440/942-3944.

• Liepos 17-19 d. – Ohio meno ir rankdarbių festivalis – Ohio Arts & Crafts Festival. Penktadienį ir šeštadienį – 10:00 v.r. – 8:00 v.v., sekmadienį 10:00 v.r. – 6:00 v.v. Cuyahoga County Fairgrounds, Berea. Tel. 330/243-0090.

• Liepos 18 d. – vasaros džiaz koncertas – Metroparks Zoo – Summer Jazz Concert featuring Warren Hill, 8:00 v.v. zoologijos sodas BP amfiteatre. 3900 Wildlife Way. Tel. 216/661-6500, ext. 290.

• Liepos 18 d. – valgomų ledų vaišės – Nature Center at Shaker Lakes – The Doan Brook Ice Cream Social, 10:00 v.r. – 4:00 v.p.p. Rockefeller Park, East 105th & Martin Luther King Dr. Tel. 216/321-5935

• Liepos 18-19 d. – dailės ir parkas – Art & Park. Gamtos atspaudai, molio skulptūros, kreidos piešiniai šaligatvyje, veidų grimavimas, smėlio dailė ir t.t. Nuo vidurdie-

nio iki 5 v. p.p. North Chagrin Nature Center. Tel. 440/473-3370.

• Liepos 20 d. – vasaros suneštinė – Summer Potluck. 8v.v. Atsineškite savo patiekalų su kitais pasivaikinti ir pasigėrėti gamtos fotografijų Irene ir Tony Mudrak vaizdais iš Kenijos ir Tanzanijos. North Chagrin Nature Center. Tel. 440/473-3370.

• Liepos 21 d. – nemokamas orkestro koncertas – Hillcrest Band Concert at McGregor Home, 7:30 v.v. 149 Private Dr. (iš Lee Rd.) East Cleveland. Tel. 440/942-3944.

• Liepos 24-26 d. – airių kultūros šventė – Cleve Irish Cultural Festival, Berea Fairgrounds. 7/24-5:00 v.p.p. iki vidurnakčio; 7/25 – 1:00 v. p.p. – vidurnakčio ir 7/24-1:00 v. p.p. – 11:30 v.v. Tel. 216/251-1711.

• Liepos 26 – rugpjūčio 16 d. – akvarelės paroda – Westlake Watercolor Society Exhibit. Įvairūs gamtos piešiniai. Kasdien 9:30 v.r. – 5 v. p.p. Rocky River Nature Center. Tel. 440/734-6660.

• Liepos 28 d. – nemokamas orkestro koncertas – Hillcrest Band Concert at Fountains-on-the Green, 7:30 v.v. 1555 Brainard Rd., Lyndhurst. Tel. 440/942-3944. Ger.J.

"DIRVOS" - "VILTIES"

GEGUŽINĖ

įvyks
sekmadienį, rugpjūčio 9 dieną

Vinco ir Liudos Apanių
sodyboje
8020 Mulberry Road
Chesterland, Ohio

Pradžia – 1:00 valanda

Šilti pietūs, bufeto užkandžiai, gėrimai; loterija.
Dalyvaus poetas Balys Auginas ir kiti "Dirvos" autoriai.

Gegužinės pelnas skiriamas
"DIRVAI"

RUGPJŪČIO 9-ą – "DIRVOS" GEGUŽINĖ!

Giedrė Kijauskienė ir Mečys Aukštuolis jau pasiruošę sutikti "DIRVOS" - "VILTIES" gegužinės dalyvius.

Skambinkite į Lietuvą iš bet kur ir bet kada už
45 centus už minutę

Skambinkite Telegroup atstovui
ATLANTIC EXPRESS CORP.
dėl platesnės informacijos ir telefono
pajungimo. 9.9 c. skambučiams JAV. **CALL BACK SERVICE**

SKAMBINKITE TEL. 1-888-615-2148

Taip pat persiunčiame ir pristatome siuntinius Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Karaliaučiaus sr. ir Lenkijoje. Persiunčiame pinigus.
Užsisakykite amerikietiško maisto komplektus.

IŠ TOLIAU SKAMBINKITE: 1-800-775-7363

ATLANTIC EXPRESS CORP. ATSTOVAS CLEVELAND'e
LITMA IMPORT-EXPORT, Inc. Skyrius dirba:
639 East 185 Str., Cleveland, OH 44119 II-V 10AM - 6PM
Tel. 216-481-0011 VI 10AM - 3PM

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

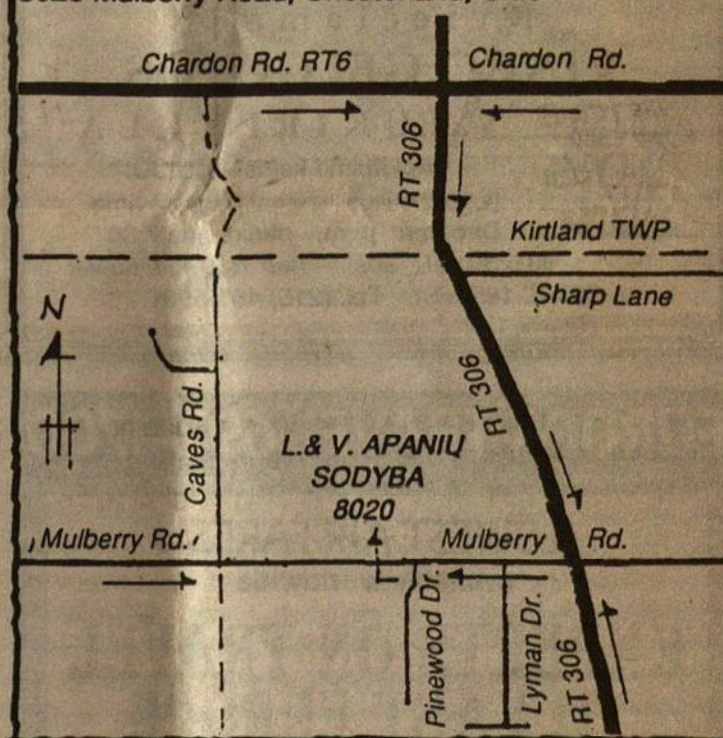
Paul Stefanac

HAUSEKEEPING & CHILDCARE

Need help taking care of our home. Must be trustworthy & dependable. Flexible hours days. References required. Call:

440-498-7191

Š. m. rugpjūčio 9 d. visi keliai veda į "DIRVOS" – "VILTIES" gegužinę – į Liudos ir Vinco Apanių sodybą 8020 Mulberry Road, Chesterland, Ohio

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 **481-6677**

Paskolos namų remontui nuo 7%

Dėl smulkesnės informacijos skambinkit TAUPAI

Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE

Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. – 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. – 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. – 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. – 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000